Ազգ
Azg

28 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2005 ՈՒՐԲԱԹ 195 (3361)

Ամերիկյան հետախուզությունն արտերկրում կզբաղվի նաեւ ժողովրդավարության հաստատմամբ

Ամերիկյան հետախուզությունը, հակաահաբեկչական պայքարից բացի, այսուհետեւ արտասահմանում կզբաղվի ժողովրդավարության ամրապնդման առաքելությամբ: Ժողովրդավարության ամրապնդման խնդիրը մտցված է ամերիկյան հետախուզական ծառայությունների նոր ռազմավարության մեջ: Այդ մասին հայտարարել է ԱՄՆ ազգային հետախուզության ղեկավար Ջոն Նեգրոպոնտեն: Հետախուզության նոր դոկտրինան շարադրված է 20 էջանոց զեկուցագրում, որով նախատեսվում է ամերիկյան հատուկ ծառայությունների բարեփոխում: Նեգրոպոնտեի կարծիքով, առաջիկա փոփոխությունները պետք է հաշվի առնեն Նյու Յորքում եւ Վաշինգտոնում 2001 թ. սեպտեմբերի 11-ին կատարված ահաբեկչությունների ժամանակ թույլ տրված վրիպումները, ինչպես նաեւ ԱՄՆ-ի Իրաք ներխուժելուց առաջ զանգվածային բնաջնջման զենքի ապարդյուն որոնումների հետ կապված սխալները:

Բառոզու. «Անկարայի լավագույն քայլը կլիներ Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը եւ Հայաստանի հետ սահմանի բացումը»

Այսպես է արտահայտվել եվրոհանձնաժողովի նախագահ Ժոզե Մանուել Բառոզուն Հարվարդի համալսարանում (ԱՄՆ) վերջերս արտասանած ճառում, Բրյուսելից հաղորդում են Արդարության եւ ժողովրդավարության եվրոհայկական ֆեդերացիայի գրասենյակից: «Մենք պետք է ի մտի ունենանք, որ Թուրքիան կարեւոր պետություն է եւ Եվրոպայի սոցիալական ու տնտեսական ապագայի տեսակետից մեծ ներուժ ունի, ասել է Բառոզուն: Այսուհանդերձ, կրոնի եւ ազգային փոքրամասնությունների խնդիրները մնում են շատ նուրբ հարցեր Թուրքիայում: Ազգային փոքրամասնությունները Թուրքիայում շարունակաբար դիմագրավում են մարդու իրավունքների խախտումներին»:

Շարունակելով իր խոսքը Թուրքիայի հետ Եվրոպայի հարաբերությունների շուրջը, Բառոզուն հաստատել է, որ Անկարան զարգացնում է իր հարաբերությունները Հունաստանի հետ եւ պետք է նման կառուցողական մոտեցում հանդես բերի նաեւ Հայաստանի նկատմամբ: Նա բացատրել է, որ «թուրքերը պետք է ընդունեն Հայոց ցեղասպանության իրողությունը»: Բառոզուն խոսքի ազատության տեսակետից անընդունելի համարելով թուրք հանրաճանաչ գրող Օրհան Փամուքի պարագան, հայտարարել է. «Թուրքիան պետք է ձեռնպահ մնա Հայկական հարցի նկատմամբ պարզունակացված կեցվածքից: Եվրոպացիները չեն ընդունում «ցեղասպանություն չի եղել» խոսքերը: Անկարայի լավագույն քայլը կլիներ Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը եւ Հայաստանի հետ սահմանի բացումը»:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Օսկանյանն «այլեւս չի ցանկանում զուտ արարողակարգային հանդիպումներ ունենալ» Թուրքիայի ԱԳ նախարարի հետ

Քանի որ «Անկարան չունի քաջություն անելու այն, ինչը բխում է հենց Թուրքիայի շահերից»

Ինչպես հաղորդում է «Մեդիամախ» գործակալությունը, Հայաստանի արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանը «քարոզչական քայլ» է անվանել անցյալի իրադարձությունների ուսումնասիրության նպատակով հայ-թուրքական համատեղ պատմական հանձնաժողովի ստեղծման Անկարայի առաջարկը: «Դա քարոզչական քայլ է: Առաջին, բոլոր ապացույցներն արդեն առկա են, երկրորդ` նման հանձնաժողովը չի կարող աշխատել վակուումում: Նրանք պետք է սկզբից բացեն սահմանները եւ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատեն մեզ հետ, միայն այդ ժամանակ նախաձեռնությունն իմաստ կունենա»:

«Մենք ցանկանում ենք, որ ԵՄ-ը ստիպի Թուրքիային բացել Հայաստանի հետ սահմանը եւ, բացի այդ, ուժեղացնի այնտեղ խոսքի ազատությունը, որպեսզի Հայոց ցեղասպանության հարցերը քննարկվեն ավելի հրապարակայնորեն», հայտարարել է Հայաստանի ԱԳ նախարարը երեկ գերմանական թերթում հրապարակված հարցազրույցում:

Պատասխանելով բանակցությունների երեք փուլերից հետո Հայաստանի եւ Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարարների շփումների դադարեցման մասին հարցին, Վարդան Օսկանյանը հայտարարել է. «Ես այլեւս չեմ ցանկանում մասնակցել զուտ արարողակարգային հանդիպումների, որոնք փորձում էին համոզել աշխարհին, թե Թուրքիան եւ Հայաստանը բանակցություններ են վարում, թեեւ իրականում ոչինչ էլ տեղի չէր ունենում: Անկարան դեռեւս պատրաստ չէ լուրջ քայլերի, եւ դա ափսոսանքի է արժանի: Թուրքիան ենթարկվում է երրորդ երկրի ճահերին: Գյուլը թերագնահատեց Բաքվի ազդեցությունը: Սակայն դա ցույց տվեց, որ Անկարան չունի բավական քաջություն անելու այն, ինչն ավելի լավ կլիներ հենց Թուրքիայի համար»:

Միլիարդներով հարկ վճարողները 12-ն են

Այս տարվա առաջին 9 ամիսների ամենախոշոր 300 հարկատուների ցանկի հրապարակումը թերեւս առավել մանրամասն վերլուծության կարիք ունի, որին կանդրադառնանք առաջիկայում: Իսկ առաջին հայացքից աչքի է ընկնում այն փաստը, որ խոշոր հարկատուների առաջին 5-10-ը գրեթե միշտ մնում է անփոփոխ: Եվս մեկ կարեւոր հանգամանք` մի շարք ապրանքատեսակների գծով հարկումն իրականացվում է սահմանին, եւ այստեղ խոշոր հարկեր վճարող մի շարք ընկերությունների ցուցանիշները չեն երեւում:

Հարկային ծառայության հրապարակած 1 մլրդ դրամ եւ ավելի հարկ վճարողները` ամենախոշորները 12-ն են, որոնցից առաջին տեղում գտնվող Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատը մյուսներից առաջ է մեծ տարբերությամբ: Այս ընկերության վճարած հարկերը կազմում են գրեթե 21 մլրդ դրամ: Երկրորդ տեղում «Արմենտելն» է` 9,6 մլրդ դրամ, երրորդում «Հայռուսգազարդը»` 6,2 մլրդ դրամ: Այնուհետեւ գալիս են «Հայաստանի էլեկտրական ցանցերը»` 4,1 մլրդ դրամ, «Գրանդ տոբակոն»` 3,7 մլրդ դրամ, ՀԱԷԿ-ը` 2,6 մլրդ դրամ, «Ինտերնեյշնլ Մասիս տաբակը»` 2,2 մլրդ դրամ, «Ռոսգոսստրախ»-ը ու «Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատը»` 1,2-ական մլրդ դրամ, «Ավշարի գինու կոմբինատը»` 1,1 մլրդ դրամ, «Մաքուր երկաթի գործարանը»` եւ «Արմենիան մոլիբդեն փրոդաքշընը» 1-ական մլրդ դրամ: «Գրանդ հոլդինգը» միասնաբար ներկայանալու դեպքում կարող էր հայտնվել ավելի առաջնային դիրքում: Առաջին 12 խոշոր ընկերությունները միասին պետական գանձարան են վճարել մոտ 55 մլրդ դրամ:

Ա. Մ.

Օրհան Փամուքին այս անգամ մեղադրում են «թուրք զինվորականությանը նվաստացնելու մեջ»

ԱՆԿԱՐԱ, 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքիայի իրավաբանների միության նախագահ Քեմալ Քերինչսիզը Ստամբուլի Ֆաթիհ շրջանի դատախազությունում դատական հայց է հարուցել թուրք գրող Օրհան Փամուքի դեմ այն մեղադրանքով, որ նա 2005 թ. հոկտեմբերի 20-ին գերմանական «Դի Վելտ» թերթին տված հարցազրույցում «վիրավորել է թուրք զինվորականությանը» եւ հայտարարել է. «Ես չեմ կարծում, որ իշխող Արդարություն եւ զարգացում կուսակցությունը սպառնալիք է ժողովրդավարությանը Թուրքիայում: Սպառնալիքը, դժբախտաբար, ավելի շատ կապված է զինվորականության հետ»:

Ինչպես հաղորդում է թուրքական «Զաման» օրաթերթը, Քերինչսիզը պնդում է, որ Փամուքին պետք է դատել Թուրքիայի Քրեական օրենսգրքի 301 հոդվածի համաձայն, ըստ որի հանցագործություն է համարվում եւ հետեւաբար` պատիժ է սահմանվում բոլոր այն անձանց նկատմամբ, որոնք «Թուրքիայի տարածքում նվաստացնում են թուրք ազգին, թուրքական հանրապետությանը, պետական հաստատություններն ու կազմակերպությունները»:

Թռչնագրիպն արդեն Ֆրանսիայում է

ՓԱՐԻԶ, 27 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ֆրանսիայում բացահայտվել են մարդու թռչնագրիպի դեպքեր: Վտանգավոր հիվանդության կասկած է հայտնվել Թաիլանդից վերադարձած երեք տուրիստների մոտ:

Ըստ նախնական անալիզների, ինչպես գրում է «Կոմերսանտը», այդ մարդիկ կարող են լինել մարդու համար վտանգավոր H5N1 շտամի կրողներ:

Ֆրանսիայի առողջապահության նախարարության ներկայացուցիչ Էլեն Մոնարը հայտարարել է, որ անալիզների վերջնական արդյունքները հայտնի կդառնան շաբաթվա վերջին:

Անկարան նակազդում է Բարզանիի պաշտոնական ընդունելությանը Վաշինգտոնում

Հոկտեմբերի 26-ի համարում «Ազգը» տեղեկացրել էր Սպիտակ տանը Իրաքյան Քրդստանի դեմոկրատական կուսակցության առաջնորդ Մասուդ Բարզանիի նույն օրը կատարված ընդունելության մասին: Հանդիպումից հետո ԱՄՆ նախագահն ու Բարզանին ելույթ են ունեցել լրագրողների առջեւ: Ելույթում Ջորջ Բուշը, դիմելով քուրդ առաջնորդին, «նախագահ» է կոչել նրան, ապա եւ ասել. «Ինձ համար պատիվ է Քրդստանի տեղական իշխանության նախագահ Բարզանիին Ջվածեւ դահլիճում հյուրընկալելը»: Նա շեշտել է Բարզանիի հետ հանդիպման կառուցողական բնույթը եւ ավելացրել. «Իրաքի սահմանադրությանը Բարզանին մեծ նպաստ բերեց, ես էլ նրան երաշխավորեցի ԱՄՆ-ի աջակցությունն անկախ եւ ժողովրդավարական Իրաքի ստեղծման հարցում»:

Իրաքի քուրդ նախագահ Ջալալ Թալաբանին Բարզանիի այցը գնահատել է որպես «Իրաքյան Քրդստանի» ինքնության յուրատեսակ ճանաչում Վաշինգտոնում: Այլ կերպ` նախագահ Ջորջ Բուշը բարձր մակարդակով է ընդունել Բարզանիին: Ընդունելության այս մակարդակն ու առավել եւս Բարզանիին դիմելիս նրան Բուշի «նախագահ» անվանելը դժգոհություն է առաջ բերել Թուրքիայում, ինչը թուրքական իշխանությունները պաշտոնապես հաղորդել են Անկարայում ԱՄՆ-ի դեսպանատանը, իսկ Վաշինգտոնում` ամերիկյան վարչակարգին:

Չնայած ամերիկյան կողմի հայտարարությանը, թե ԱՄՆ-ը ձգտում է Իրաքում ժողովրդավարական կարգեր հաստատել` պահպանելով պետության ունիտար կառուցվածքը, հետեւաբար Իրաքի առաջնորդների հետ հանդիպումները պետք է բնական համարել, այլ ոչ թե դժգոհել, այնուամենայնիվ, Թուրքիայի արտգործնախարարության խոսնակ Նամըք Թանը Վաշինգտոնում Բարզանիի ընդունելության առնչությամբ Անկարայի դժգոհություններն արտահայտելիս միաժամանակ պահանջել է, որ իջեցվի թուրք-իրաքյան սահմանի «Հաբուր» անցակետում բարձրացված «քրդական դրոշը»:

Խոսքը տվյալ դեպքում Իրաքյան Քրդստանի դեմոկրատական կուսակցության դրոշի մասին է: Հաշվի առնելով, որ Հյուսիսային Իրաքը վերահսկող այս կուսակցությունը գլխավորում է Մասուդ Բարզանին, նրա ընդունելության առթիվ Թուրքիայի դժգոհությունն ինքնաբերաբար կպայմանավորվի մտավախություններով:

Ինչո՞ւ: Այն պարզ պատճառով, որ Հյուսիսային Իրաքում քրդերն ունեն գործադիր իշխանություն, ինքնուրույն խորհրդարան, զինուժ եւ ազգային արժույթ: Սրանք պետականության հատկանիշներն են: Թուրք-իրաքյան սահմանին բարձրացված դրոշն ամբողջացնում է այս հատկանիշները, իսկ Սպիտակ տանը Բարզանիին ցուցաբերած բարձր մակարդակի ընդունելությամբ նախադրյալներ են ստեղծում, որ Իրաքի հյուսիսում դե ֆակտո գոյություն ունեցող քրդական պետությունը ճանաչվի դե յուրե:

Հ. ՉԱՔՐՅԱՆ

Արդար եւ ազատ ընտրությունները՝ ժողովրդավարության ճանապարհ

ԱՄՆ-ը դրան աջակցելու համար կտրամադրի 6 մլն դոլար

Մոտ 6 մլն դոլար գումար կծախսվի 2007-ի խորհրդարանական, 2008-ի նախագահական ընտրությունների նախապատրաստման, ընտրությունների եւ մոնիտորինգի հարցերում Հայաստանին աջակցություն ցուցաբերելու համար: Այդ աջակցությունը մի շարք միջոցառումների ձեւով կտրամադրի Մ. Նահանգների կառավարությունը: Երեկ այս մասին տեղեկացրեց Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Էվանսը:

Սկզբից եւեթ նշելով, որ շատերը մտահոգ են 1 ամիս հետո կայանալիք սահմանադրական փոփոխությունների հանրաքվեի մասին, դեսպանն ասաց, որ 2007-2008 թթ. ընտրություններն արդար եւ ազատ կազմակերպելու ու անցկացնելու համար Հայաստանին է առաջարկվում միջոցառումների փաթեթ:

ԱՄՆ կառավարության համար, ի դեմս Ջոն Էվանսի, մեծ կարեւորություն է ներկայացնում 2007-08 թթ. ընտրությունները որպես «ժողովրդավարության ուղիով ընթանալու ոսկե հնարավորություն»: «Մենք կարեւորում ենք, որ 2007 թ. խորհրդարանական, 2008 թ. նախագահական ընտրությունները լինեն արդար, ազատ եւ թափանցիկ ու այդպիսին ընկալվեն միջազգային հանրության եւ որ ավելի կարեւոր է՝ Հայաստանի ընտրողների կողմից», նշեց Ջոն Էվանսը:

Հիշատակված ընտրությունների աջակցության միջոցառումների փաթեթը ներառում է տարբեր հարցեր՝ ընտրացուցակների կազմումից մինչեւ ընտրողներին իրազեկելու աշխատանքները: Ընդ որում, առաջարկված այս միջոցառումները, Ջոն Էվանսի խոսքերով, քննության են առնվել Հայաստանի բարձրաստիճան այրերի հետ, եւ արձագանքը եղել է դրական: Իսկ մինչ այդ ընտրություններին աջակցելու միջոցառումների փաթեթը, որին կանդրադառնանք հետագայում, հաստատել է ԱՄՆ Կոնգրեսը, եւ դրա համար կտրամադրվի մոտ 6 մլն դոլար:

ԱՄՆ դեսպանը հիշեցրեց նաեւ 2006 թ. ԱՄՆ-ում կայանալիք Կոնգրեսի ընտրությունների մասին՝ նշելով, որ այդ իրադարձությունը կարելի է օգտագործել՝ Հայաստանի քաղաքական կուսակցություններին, լրագրողներին, ընտրական պաշտոնյաներին ներկայացնելով այդ փորձը: Դեսպանը հատուկ ընդգծեց, որ աջակցությունն ուղղված է ժողովրդավարական գործընթացին եւ ոչ առանձին անձանց կամ քաղաքական կուսակցություններին:

Ծրագիրը հիմնականում իրականացվելու է ԱՄՆ միջազգային գործակալության եւ գործընկերների միջոցով, կեսի 2005-08 թթ., որոշ միջոցառումներ կսկսվեն ավելի վաղ, որոշներն՝ ավելի ուշ, իսկ առաջնային համարվող ընտրացուցակների հարցերով աշխատանքները կսկսվեն 2006 թ.-ից:

Պատասխանելով լրասվամիջոցների ներկայացուցիչների հարցերին, դեսպան Էվանսն այսպես կոչված գունավոր հեղափոխությունների նկատմամբ ԱՄՆ վերաբերմունքի առնչությամբ նշեց. «Մ. Նահանգները չի պաշտպանում փողոցներում իրականացվող հեղափոխությունները, դրանք մասնանշում են ձախողումներ: ԱՄՆ-ը նախընտրում է էվոլյուցիոն ճանապարհը, երբ իշխանությունը փոփոխվում է քվեատուփերում մարդկանց կարծիքը հայտնվելու ճանապարհով: Իհարկե, առաջնորդների ընտրությունը պետք է լինի ազատ եւ արդար»:

Խոսելով նախկինում եղած ընտրախախտումների եւ հետագայում դրանք չկրկնելու համար անհրաժեշտ քաղաքական կամքի մասին, Ջոն Էվանսը հիշեցրեց Ա. Նախագահի խոսքերը, թե կեղծիքների ժամանակն անցել է: Դեսպանը նշեց, որ 2007-08 թթ. ընտրություններին աջակցելու նման ծրագիրը նորություն չէ եւ համագործակցությամբ ու քաղաքական կամքի առկայության պարագայում հնարավոր կլինի հասնել արդյունքի:

ՍԱԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Պետությունը կաջակցի ինովացիոն գործունեությանը

Հավաստիացրեց առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման փոխնախարարը

Համաձայն կառավարության երեկ հաստատած «Ինովացիոն գործունեության պետական աջակցության մասին» օրենքի նախագծի, կառավարությունը պատրաստակամություն է հայտնում աջակցելու ինովացիոն գործունեության զարգացումը: Առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման փոխնախարար **Գագիկ Վարդանյանը** նշեց, որ օրենքը պետք է նպաստի գիտություն-արտադրություն կապին: Մասնավորեցնելով նա նշեց, որ խոսքն ինովացիոն խմբերի, տեխնոպարկերի, ուղեղային կենտրոնների ստեղծմանը նպաստելու մասին է: **«Ազգի»** հարցին, թե կոնկրետ ինչո՞վ է արտահայտվելու պետության աջակցությունը, փոխնախարարը պատասխանեց, որ պետությունը ներդրումներ կկատարի վենչուրային հիմնադրամների ստեղծման համար, պետական գույքը կտրամադրի օգտագործման, ինչպես նաեւ կօգտագործի հարկային եւ մաքսային հնարավորությունները:

«Իսկ թե ինչպե՞ս պետք է որոշվեն նախապատվության արժանացած ծրագրերը» հարցին Գագիկ Վարդանյանը պատասխանեց, որ պետք է ստեղծվի գաղափարների բանկ, փորձագիտական խմբերը կուսումնասիրեն այդ գաղափարները, եւ լիազոր մարմինը (ամենայն հավանականությամբ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարությունը) կընտրի ֆինանսավորման եւ այլ աջակցության արժանի ծրագիրը: Միջոցների բացակայության պատճառով կյանքի չկոչված ծրագրերից փոխնախարարը հիշատակեց ջրիմուռների աճեցման տեխնոլոգիան: Կենսատեխնոլոգիայի ոլորտին պատկանող այս մեթոդով պատրաստվում են կերային հավելումներ թռչնաբուծության համար, որի պահանջարկ կա ինչպես ներքին շուկայում, այնպես էլ արտերկրում: Այդ ծրագրի իրագործման համար անհրաժեշտ գումարը կազմում է ընդամենը 500 հազար դոլար:

Ամփոփելով իր խոսքը եւ կարեւորելով այս ոլորտին պետական աջակցությունը, Գագիկ Վարդանյանը հավաստիացրեց, որ այս քայլով հիմք է դրվում մեր երկրի դեպի գիտելիքային հասարակություն անցումը: Առաջին փուլը եղել է անցումը դեպի շուկայական տնտեսություն, երկրորդը՝ դեպի գիտելիքային հասարակություն, քանի որ շուկայական տնտեսությունը դեռեւս բավարար չէ բարեկեցիկ երկիր ունենալու համար:

Լրագրողներին երեկ ներկայացված հաջորդ փաստաթուղթը «Հեղինակային իրավունքի եւ հեղինակային իրավունքի պաշտպանության մասին» օրենքն էր: Օրենքի նոր նախագծի ընդունումը պայմանավորված էր եվրոպական չափանիշներին գործող օրենքը համապատասխանեցնելու հրամայականով: Սակայն, ինչպես հայտնեց մտավոր սեփականության գործակալության պետ Արմեն Ազիզյանը, փոփոխությունները շատ էին եւ նոր օրենքի մշակման անհրաժեշտություն առաջացավ: Նա նաեւ նշեց, որ օրենքով պաշտպանվելու են ինտերնետում ստեղծագործությունները հափշտակություններից, սկյուղների բազաները, շարժվող պատկերները, հստակեցվելու են ճարտարապետների եւ շենքի սեփականատերերի իրավունքները: Խստացվել են հեղինակային իրավունքների խախտման համար նախատեսվող պատիժները: Նախկին օրենքով պատժվում էր նվազագույն աշխատավարձի 500-ապատիկի չափով պատճառված վնասը, իսկ այս օրենքով 200-ապատիկի չափով պատճառվածը, ինչն արվել է պիրատության դեմ պայքարը խստացնելու նպատակով:

Պատասխանելով «Ռեկո-ռեկորդս» ձայնագրման ընկերության փակմանն առնչվող հարցին, Արմեն Ազիզյանը այն կարծիքը հայտնեց, որ այդ ընկերությունը շուկայի 70 տոկոսն էր զբաղեցնում, եւ նրա ամբողջ արտադրանքը անօրինական էր: Նա նշեց, որ ստուգումներ են կատարվել նաեւ այլ ընկերություններում, խախտումներ հայտնաբերվել են նաեւ այնտեղ:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Բողոքի ակցիա համատարած անօրինականության եւ անպատժելիության դեմ

«SOS Երեւան» կոալիցիան Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում այսօր կանցկացնի Երեւանի մշակութային եւ բնապահպանական օբյեկտների ոչնչացման խնդրին նվիրված ֆորում, իսկ շաբաթ օրը, ժամը 12-ին, Կամերային երաժշտության տան մոտ կկազմակերպի բողոքի համերգ-երթ, որը կավարտվի օպերայի եւ բալետի թատրոնի շենքի մոտ:

«1998 թվականից ի վեր Երեւան քաղաքի կանաչ տարածքներն ավերվում են, դրանց տեղում կառուցվում են սրճարաններ, ռեստորաններ, գիշերային ակումբներ, խաղատրահներ, առանձնատներ, մեծահարուստների ու բարձրաստիճան պաշտոնյաների այլ օբյեկտներ: Դրանք կառուցելիս հաշվի չեն առնվում ոչ մշակութային արժեքները, ոչ էլ հասարակության կարծիքն ու բարոյական նորմերը: Աղավաղվում է քաղաքի ճարտարապետական տեսքը, խանգարվում բնակիչների հանգիստը», ասվում է երեւանցիներին ուղղված կոչում: Կոալիցիան նշում է նաեւ, որ քաղաքապետարանի թույլտվությամբ կանաչ տարածքներում կառուցված շինությունները անօրինական են, քանի որ խախտվել են Հայաստանի իրավական ակտերի պահանջները, այդ թվում՝ ՀՀ սահմանադրությունը, միջազգային կոնվենցիաների համաձայն ստանձնած պարտավորությունները, բնապահպանական օրենսդրությունը, քաղաքաշինական նորմերն ու կանոնները:

Կոալիցիան բոլոր երեւանցիներին կոչ է անում մասնակցել շարժմանը, որում ընդգրկված են հասարակական կազմակերպություններ, մշակույթի գործիչներ, գիտնականներ:

Ռ. Պ.

Սղասվում է «Ազգային վերածնունդ» կուսակցության հիմնադիր համագումարը

Ալբերտ Բազեյանի ստեղծած «Ազգային վերածնունդ» կուսակցության հիմնադիր համագումարը տեղի կունենա նոյեմբերի 11-ին, որտեղ կներկայացվեն նոր քաղաքական կառույցի ծրագրերը, գաղափարական սկզբունքներն ու մոտեցումները, ինչպես նաեւ կուռվագծվեն անելիքները: Օրակարգի հիմնական հարցերի թվում լինելու է նաեւ քաղաքական իրավիճակի վերլուծությունը:

Մ. Խ.

Նշվել է «Սրտագայ» շաբաթաթերթի 30-ամյակը

Կանադայի առաջին եռալեզվյան (հայերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն) հայկական շաբաթաթերթի՝ «Սրտագայի» հիմնադրման 30-ամյակի առթիվ Մոնրեալի ՀԲԸՄ-ի եւ Արմենոբեկ Ալեք Մանուկյան վարժարանի Արշավիր եւ Նադյա Գյուլջյան դահլիճում վերջերս կայացել է Լոս Անջելեսից ժամանած Վահե Բերբերյանի ծիծաղի երեկոն, որի ընթացքում հայտնի կատակերգուն կարդացել է, ըստ «Արմինյն միրոր սփեքթեյթր» շաբաթաթերթի, հոկտեմբերի 22-ի տեղեկությունների, մոտ 1,5 ժամ ուրախ տրամադրության մեջ պահել ներկաներին:

Բերբերյանը, որը ծնունդով Բեյրութից է եւ կարճ ժամանակ Կանադայում ապրելուց հետո 1977-ին մշտական բնակություն է հաստատել Լոս Անջելեսում, ոչ միայն դերասան է, այլեւ գրող եւ նկարիչ: Նրա վեպերը, պիեսներն ու մենախոսությունները (հիմնականում հայերեն գրված) արտացոլում են սերունդների եւ մշակույթների տարակարծությունները ու բախումները: Նրա «Վարդագույն փիղը» պիեսը թարգմանվել է անգլերեն եւ հաջողությամբ բեմադրվել Էդինբուրգում, Լոնդոնում, Սակրամենտոյում եւ Լոս Անջելեսում:

Ծիծաղի երեկոն բացել է «Սրտագայի» վարչական խորհրդի ատենապետ Վազգեն Բոյաջյանը, որն իր երախտագիտական խոսքերն է ուղղել հանրությանը եւ բոլոր այն նվիրյալներին՝ թերթի խմբագիր Արսեն Նուբար Մամուրյանից սկսած, որոնք իրենց անդուլ ջանքերով սատարում են պարբերականի գոյատեւմանը: Միջոցառման առթիվ հրատարակվել է մի գրքույկ՝ նվիրված «Սրտագայի» անցած ուղուն, հայոց այբուբենի պատմությանը եւ թերթին նվիրատվություններով օժանդակած բարեգործներին:

Հ. ՕՀԱՆՅԱՆ

Կունենանք եւս մեկ վերանորոգված մանկապարտեզ

Վաղը կբացվի Հրազդանի թիվ 12 մանկապարտեզը, որը վերանորոգվել է ԱՄՆ դեսպանատան եւ ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության (ՄԶԳ) կողմից ֆինանսավորվող «Համայնքային հիմնաջակցման հիմնադրամի» (ՀԻՀ) ծրագրի շրջանակներում՝ «Փրկեք երեխաներին» կազմակերպության իրականացմամբ եւ ՄԶԳ համակարգմամբ:

Ինչպես տեղեկացնում է ստացված հաղորդագրությունը, բացման արարողությանը ներկա կլինեն «Փրկեք երեխաներին» միջազգային կազմակերպության նախագահ եւ գործադիր պաշտոնյա, դոկ. Չարլզ Մաքկորմակը, Կոտայքի մարզպետը, ԱՄՆ դեսպանատան, տեղական իշխանությունների եւ համայնքի ներկայացուցիչներ:

1974 թ. կառուցված Հրազդանի թիվ 12 մանկապարտեզը երբեւէ չի վերանորոգվել եւ հիմնանորոգման խիստ կարիք ուներ: Այժմ ծրագրի շրջանակներում վերանորոգվել են մանկապարտեզի առաջին բաժանմունքի 6 խմբերի խաղասենյակները, 7 սանհանգույցները, խոհանոցը, դահլիճը, դռներն ու պատուհանները, տանիքն ու մարահասակը: Մինչ վերանորոգումը 150 երեխա ունեցող կրթօջախը վերանորոգումից հետո այսօր կարող է ընդունել 180 երեխաների: Ծրագրի ամբողջ արժեքը 23 հազար 408 դոլար է, որից 17 հազար 367 դոլարը տրամադրել է ՀԻՀ-ը, իսկ 6 հազար 41 դոլարը շինանյութերի ձեւով տրամադրել են Հրազդանի քաղաքապետարանն ու համայնքը:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Հայաստանում հաճախ են հանդիպում աշխարհում հազվադեպ ուռուցքային հիվանդություններ

Ուռուցքների հետազոտման եզակի մեթոդ Հայաստանում

Երեկ առաջին անգամ Հայաստանում փորձարկվեց ախտաբանական հետազոտությունների համար նախատեսված տելեպաթոլոգիայի սարքավորումը: Դրա գնումը Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանատան վրա զեղչված գներով նստել է 8 հազար դոլար:

Սարքավորումը համալսարանական հիվանդանոցային համալիրի ախտորոշման կենտրոնի պաթոհյուսվածքաբանական լաբորատորիային նվիրաբերելու գաղափարի հեղինակներն ու իրականացնողները գերմանացի պաթոլոգ պրոֆեսորներ Ցոգիեկը եւ Կայզերն են: Նրանք Երեւանում են, եւ երեկ կենտրոնի պաթոհյուսվածքաբանական լաբորատորիայում Կայզերն առաջին անգամ փորձարկեց սարքավորումը: Տելեպաթոլոգիայի սարքավորման միջոցով կարելի է կապվել աշխարհի լավագույն բժշկական կենտրոնների հետ, խորհրդակցել տարբեր երկրների առաջատար մասնագետների հետ, ստույգ ախտորոշումներ եւ ստուգումներ անել:

Եզակի մեթոդաբանությամբ լաբորատորիան ոչ միայն Երեւանում, առավել եւս մարզերում քչերին է հայտնի: Թեեւ այն քաղաքի կենտրոնում է, Մ. Հերացի փողոցում, այնուամենայնիվ, տարածքային սուղ հնարավորություններ ունի, տեղավորված է աչքից հեռու մի անկյունում: Այստեղ իրականացվում են ոչ միայն արյան համակարգի, այլեւ ուռուցքների մարկերային ախտորոշումներ: Հյուսվածքներում բջիջները կարող են շատ նման լինել իրար, բայց նրանցից ծագող ուռուցքները կարող են լիովին տարբերվել՝ չարորակության ու բարորակության տարբեր աստիճաններով: Մարկերային ախտորոշումն, այնուամենայնիվ, հնարավորություն է ընձեռում ճշտությամբ տարբերակելու այն հատուկ նշանները, որոնցով առանձնանում են բջիջները, եւ որոնց դեմ հնարավոր է պայքարել հակամարմիններով:

Հայաստանում ուռուցքների գծով մասնագիտացված բժշկական հաստատություններին քիչ է հետաքրքրում համագործակցությունը կենտրոնի պաթոհյուսվածքաբանական լաբորատորիայի հետ, բացառությամբ, թերեւս, Միքայելյանի անվան ուռուցքաբանության ինստիտուտի: «Միքայելյանի ինստիտուտից բացի մյուսներին ճշգրիտ ախտորոշում պետք չէ: Ուղղակի վիրաբույժներին դա չի հետաքրքրում: Նրանք վիրահատությամբ ազատվում են հիվանդից, բայց թե իրականում ինչ է եղել այդ ուռուցքը, նրանց չի մտահոգում: Իսկ առանց այս մեթոդի շատ հաճախ հնարավոր չէ ճշգրիտ ախտորոշել ուռուցքները», ասում է բժշկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, լաբորատորիայի ղեկավար Ալեքսանդր Կանայանը:

Նա փոխանցում է հետաքրքրական մի իրողություն՝ Հայաստանում հաճախակի են հանդիպում աշխարհում հազվադեպ տեղակայությամբ ուռուցքներ: Ուռուցքներից մեկն, օրինակ, հիվանդի ստամոքսի պատի մեջ էր, հազվադեպ հանդիպող ուռուցքներ են արձանագրվել նաեւ արգանդափողերում, սեռական օրգանների վրա: Նման հետաքրքրական փաստին գիտնականը ոչ մի բացատրություն չի տալիս: Սակայն այս մասին պարբերաբար ինֆորմացիա է հաղորդվում դրսի գիտական աշխարհին ու բժշկական հրատարակություններին:

Ուռուցքային հիվանդություններով տառապող մարդկանց համար չափազանց կարեւոր է նաեւ հետվիրահատական բուժումը, որի կարեւորությունն առայժմ չի գիտակցվում Հայաստանում: Մարկերային մեթոդը հնարավորություն է տալիս ճշգրիտ որոշելու նաեւ բուժման հետագա բնույթը՝ քիմիա-թերապիա՞, ճառագայթայի՞ն, թե՞ ոչ մի բուժում էլ պետք չէ:

Սովորական հետազոտությամբ ախտորոշումից եւ վիրահատությունից հետո հավանական է, որ նույնիսկ հիվանդին հետագա բուժում չնշանակվի, մինչդեռ հնարավոր է, որ դրա անհրաժեշտությունը կա: Ըստ պրոֆեսորի, ոչ բոլոր չարորակ ուռուցքներով հիվանդներն են դատապարտված: Մարկերային ախտորոշումը օգնում է ճշգրիտ բուժում նշանակել ու կախված չարորակության աստիճանից՝ հնարավորության դեպքում նաեւ փրկել հիվանդին:

Նոր սարքավորման տեղադրումից հետո բժշկական համալսարանը նոր տարածք է տրամադրել լաբորատորիային, որի օգնությամբ կենտրոնը կընդլայնի ծառայությունները: Գերմանացի պրոֆեսորները եւս 1 շաբաթ կլինեն Հայաստանում:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Խորհրդարանականները ծաղիկներ դրեցին հոկտեմբերի 27-ին զոհված պետական գործիչների հիշատակին

1999 թվականի հոկտեմբերի 27-ի ոճրագործությունը բացի կոնկրետ մարդկանց վիշտը լինելուց՝ նաեւ պետության վրա ընկած ստվեր է, պատմության մութ էջ, որի վերծանմանը մարդիկ չեն դադարի սպասել, որքան էլ ժամանակ անցնի:

Այդ օրը զոհվեցին Կարեն Դեմիրճյանը, Վազգեն Սարգսյանը, Յուրի Բախշյանը, Արմենակ Արմենակյանը, Ռուբեն Միրոյանը, Հենրիկ Աբրահամյանը, Միքայել Քոթանյանը (երեկ մեր հրապարակած «Նոյյան տապան» գործակալության նյութում սխալմամբ գրել էինք Հայկ Քոթանյան, որի համար ներողություն ենք խնդրում), Լեոնարդ Պետրոսյանը: Երեկ Ազգային ժողովի բակում զոհված պետական քաղաքական գործիչների հիշատակին ծաղկեպսակ եւ ծաղիկներ դրեցին ԱԺ նախագահը, խմբակցությունների ղեկավարներ, պատգամավորներ:

ԱԺ նախագահն իր հիշատակի խոսքում նշեց, որ յուրաքանչյուր հոկտեմբերի 27-ին, հուշահարի առաջ մի անգամ եւս փաստվում է, որ նմանատիպ ոճրագործությունները վաղեմության ժամկետ չունեն եւ նահատակված գործընկերները ներկաների հոգիներում ու սրտերում, հիշողության մեջ ապրում են՝ քանի դեռ նրանց հիշում են: «Ամեն տարի, հավաքվելով ահաբեկչության զոհերի հուշահարի մոտ, մենք հերթական անգամ դատապարտում ենք այդ հրեշավոր հանցագործությունը: Ես, որպես Ազգային ժողովի նախագահ, այս երկու տարիներին արել եմ հնարավորը եւ առաջիկայում շարունակելու եմ անել, որպեսզի Հայաստանում անհանդուրժողականությանն ու ատելությանը փոխարինելու գան հանդուրժողականությունն ու փոխադարձ հարգանքը՝ վառ պահելով անժամանակ հեռացած մեր գործընկերների հիշատակը, կարողանանք հարգանքի, համերաշխության եւ հանդուրժողականության վրա խարսխված երկիր ստեղծել: Միաժամանակ պետք է գոտեպնդվենք ավելի արժանապատիվ Հայաստան կառուցելու, որի համար պայքարում էին նաեւ կյանքից անժամանակ հեռացած մեր գործընկերները»:

Պատասխանելով օրվա խորհրդի վերաբերյալ «Ազգի» հարցին՝ ՀՀԿ խմբակցության ղեկավար Գալուստ Սահակյանը նկատեց. «Մեր ամենօրյա հոգսերի ու գործերի մեջ հաճախ ենք մեր ներաշխարհը քննում՝ արդյոք հնարավո՞ր է լինելու մինչեւ վերջ հասցնել մեր գործընկերների ծրագրերը: Նրանք անընդհատ ապրող են եւ հոգեկան մաքրության մի առասպելական գոտի են մեզ համար»: Ոճրագործությունը քննող դատական անցյալ գործընթացներին հայացք գցելու մեր հարցին Գ. Սահակյանն այսպես արձագանքեց. «Դրանք կարող են գնահատել մարդիկ, որոնք ավելի պրոֆեսիոնալ են, իսկ ես եւ իմ ընկերները ավելի սուբյեկտիվ մոտեցում ունենք ամեն ինչում եւ միշտ մտածում ենք, թե որտեղից եկան (ոճրագործները- Մ. Խ.), ովքե՞ր էին, եւ արդյոք ժամանակի պատմության մեջ կարձանագրվե՞ն այն իրողությունները, որոնք այսօր մեր ներսում անընդհատ վերլուծության կարիք ունեն»:

ԱԺ փոխնախագահ Վահան Հովհաննիսյանն **«Ազգին»** ասաց. «Այս առիթով ամեն ինչ արդեն ասված է, ամեն ինչ արդեն հնչել է. եւ ցավը, եւ վիշտը, եւ այն, որ քաղաքական հարցերը ուժով չեն լուծվում: Այդ օրվա անեծքը մինչեւ էսօր Հայաստանի վրա է ու դեռ երկար է մնալու»:

Մ. Խ.

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Շմոլ գազից թունավորվել են երեքը՝ մի ընտանիքից

Հոկտեմբերի 25-ին, ժամը 04-ին մոտ շմոլ գազից թունավորվել են Ստեփանավանի բնակիչներ, 1967 թ. ծնված Մարինե Չալաբյանը, 1980 թ. ծնվ. Անի եւ 1993 թ. ծնվ. Արտակ Չոբանյանները: Նրանք թունավորվել են տանը գործարանային արտադրության բնական գազով աշխատող վառարանից շմոլ գազի արտահոսքից:

Վրաերթ եւ վթար՝ 2 մահ

Հոկտեմբերի 26-ին ոստիկանության Մեղրիի բաժին հաղորդվել է, որ ԻԻՀ քաղաքացի, 1954 թ. ծնված Աբդուլլա Աբդուլ Հ.-ն վարելով «ՄԱԿ» մակնիշի բեռնատար ավտոմեքենան, Մեղրի-Նյուվադի ճանապարհի 3-րդ կմ-ին բախվել է կայանված «Կրազ» մակնիշի 2 բեռնատար ավտոմեքենաների, որի հետեւանքով մեքենաների մոտ կանգնած 1978 թ. ծնվ. Արտակ Թամազյանը եւ 1965 թ. ծնվ. Ալեքսան Կարապետյանը տեղում մահացել են, իսկ Մայիս Սահակյանը տեղափոխվել է Մեղրիի հիվանդանոց: Կատարվում է նախաքննություն:

Ջրհորից հանվեց անհայտ կորածի դիակը

ԱԻՎ լրատվական կենտրոնից տեղեկացանք, որ հոկտեմբերի 26-ին, ժամը 21.10-ին Շիրակի մարզի փրկարարական վարչություն է դիմել Գյումրու բնակիչ Նորիկ Տոնոյանը եւ հայտնել, որ իր եղբայրը՝ 1953 թ. ծնվ. Գեւորգ Տոնոյանը տնից դուրս է եկել եւ չի վերադարձել: Ենթադրվում էր, որ վերջինս ընկել է տան բակի ջրհորը: Գեւորգ Տոնոյանի դիակը հանվել է ջրհորից: Ի դեպ, ըստ Նորիկ Տոնոյանի, եղբայրը տառապել է հոգեկան հիվանդությամբ:

Մ. Մ.

«Ահաբեկչական բռնկումների իմաստով Հայաստանում այսօր բարվոք վիճակ է»

Արդեն 1 տարի գործում է «Վան» ահաբեկչության դեմ պայքարի միջազգային ծրագրերին աջակցող հասարակական կազմակերպությունը (ՀԿ): Այն անդամակցում է նաեւ ազգային անվտանգության հիմնահարցերով միջազգային գիտական ակադեմիային:

1-ամյա գործունեության մասին երեկ խոսեց ՀԿ-ի փոխնախագահ **Արթուր Գեւորգյանը**: Նրա խոսքերով, ՀԿ-ի գործունեության հիմնական նպատակը Հայաստանում ահաբեկչության ռիսկային գոտիները, առավել վտանգավոր բնագավառները գտնելն ու հանրությանը տեսանելի դարձնելն է: Համաձայն ՀԿ-ի տեղեկատվական-վերլուծական կենտրոնի արդյունքների, արդեն առանձնացվել են Հայաստանի ահաբեկչության ռիսկային գոտիները, որտեղ հիմնականում ընդգրկված են նախկին կալանավորները, սոցիալապես անապահով խավը, անչափահասները, իշխանության ծյուղերից տուժած եւ դժգոհ քաղաքացիները:

Արթուր Գեւորգյանը նշեց, որ Հայաստանում ահաբեկչական բռնկումների իմաստով այսօր բավական բարվոք վիճակ է եւ մոտ ապագայում ահաբեկչական գործողությունների կանխատեսումներ իրենք չունեն: Թեպետ «չենք բացառում, որ ահաբեկչական ռիսկեր կարող են ներմուծվել՝ հատկապես կրոնական հողի վրա»: «Վան» ՀԿ-ի նպատակը ոչ միայն ահաբեկչության ռիսկային գոտիները գտնելն ու տեսանելի դարձնելն է, այլեւ դրանց դեմ պայքարելը: Իսկ պայքարի միջոցները փոխնախագահը պատկերացնում է բնակչությանը տեղեկացնելով, հասարակությանը զգոնության բերելով, օբյեկտներում համապատասխան ռեզերվային ֆոնդեր ստեղծելով: Իսկ հասարակության հետ այդ աշխատանքները տարվում են համապատասխան ատյանների հետ համագործակցելով: Փոխնախագահը նշեց նաեւ, որ ահաբեկչության դեմ պայքարում կարեւոր է ՀԿ-ների դերը: Օրինակ, «Տարբեր գովազդներում, տեսերի վրա ահաբեկիչները ներկայացվում են հերոսների տեսքով, եւ ՀԿ-ները պետք է հետեւեն դրան», հավելեց փոխնախագահը:

Նա հայտնեց, որ այս 1 տարվա գործունեության ընթացքում «Վան» միջազգային ՀԿ-ն ահաբեկչության դեմ պայքարի նորմերի եւ բանաձեւերի փաստաթուղթ է մշակել եւ ներկայացրել ՄԱԿ-ի անվտանգության խորհրդի հակաահաբեկչական կոմիտեին՝ արժանանալով հավանության: ՀԿ-ն ակնկալում է, որ իր ներկայացրած փաստաթղթի հիման վրա ՄԱԿ-ը կմշակի իր համապատասխան փաստաթուղթը:

Փոխնախագահ Գեւորգյանը ներկայացրեց ՄԱԿ-ի 2005 թ. արդյունքների ամփոփումը, ուր Հայաստանը հուսադրող ցուցանիշների ցանկում էր: Օրինակ, զինված ահաբեկչական խմբերի առաջին կատեգորիայում, ուր հաշվվում են 25 նման խմբեր, հայտնվել էր Ադրբեջանի անունը, 25-100 զինված ահաբեկչական խմբերի առկայությամբ նշվել էր Թուրքիան, 3-րդ կատեգորիայում՝ 100-ից ավելի նման խմբերի գոյությամբ նշվել էր Ռուսաստանը, իսկ «Հայաստանում կազմակերպված զինված խմբավորումներ չկան»: «Իսկ միջազգային ահաբեկչական հանցատեսակներից Հայաստանում կա միայն կեղծ ահազանգը», հավելեց պրն Գեւորգյանը: Միջազգային ինֆորմացիոն ցանց ստեղծելու համար «Վան» ՀԿ-ն այժմ ներկայացուցչություններ ունի 6 պետություններում եւ նախատեսում է դրանց թիվը հասցնել 54-ի:

ԱՆԱՀԻՏ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Նոյեմբերի 1-ին ՀՀ ԱԺ-ն տոնում է իր 15-ամյակը

Ազգային պետականության հիմքը՝ խորհրդարան

Անկախ պետականություն ունենալու հայ ժողովրդի դարավոր երազանքն այսօր իրողություն է: Մեր մասնակցությամբ ծնվեց ու նոր ուղի սկսեց Հայաստանի Հանրապետությունը: 1990 թ.-ին Գերագույն խորհրդի կազմավորմամբ հիմնվեց մեր երկրի օրենսդիր մարմինը: ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանի հրամանագրով նոյեմբերի 1-ին, առավոտյան ժամը 10-ին ԱԺ նիստերի դահլիճում տեղի կունենա միջազգային խորհրդաժողով: «Պառլամենտը եւ պառլամենտարիզմի զարգացման հեռանկարները ժողովրդավարության պայմաններում» թեմայով: Խորհրդաժողովում կլինեն քննարկումներ, զեկուցումներ, ելույթներ: Նախատեսվում է նաեւ ԱԺ-ի տարածքում ծառատունկ, իսկ երեկոյան ժամը 18-ին Սպենդիարյանի անվան օպերայի եւ բալետի պետական թատրոնի շենքում տեղի կունենա հանդիսավոր նիստ, որը կբացվի ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանի ելույթով: Մինչեւ այժմ խորհրդաժողովին մասնակցելու ցանկություն են հայտնել 30-ից ավելի երկրներ ու միջազգային կազմակերպություններ եւ պատվիրակություններ՝ մոտ 80 հոգի: Արդեն ԱԺ-ի նախագահին ուղղված երկու տասնյակից ավելի շնորհավորական ուղերձներ են ստացվել:

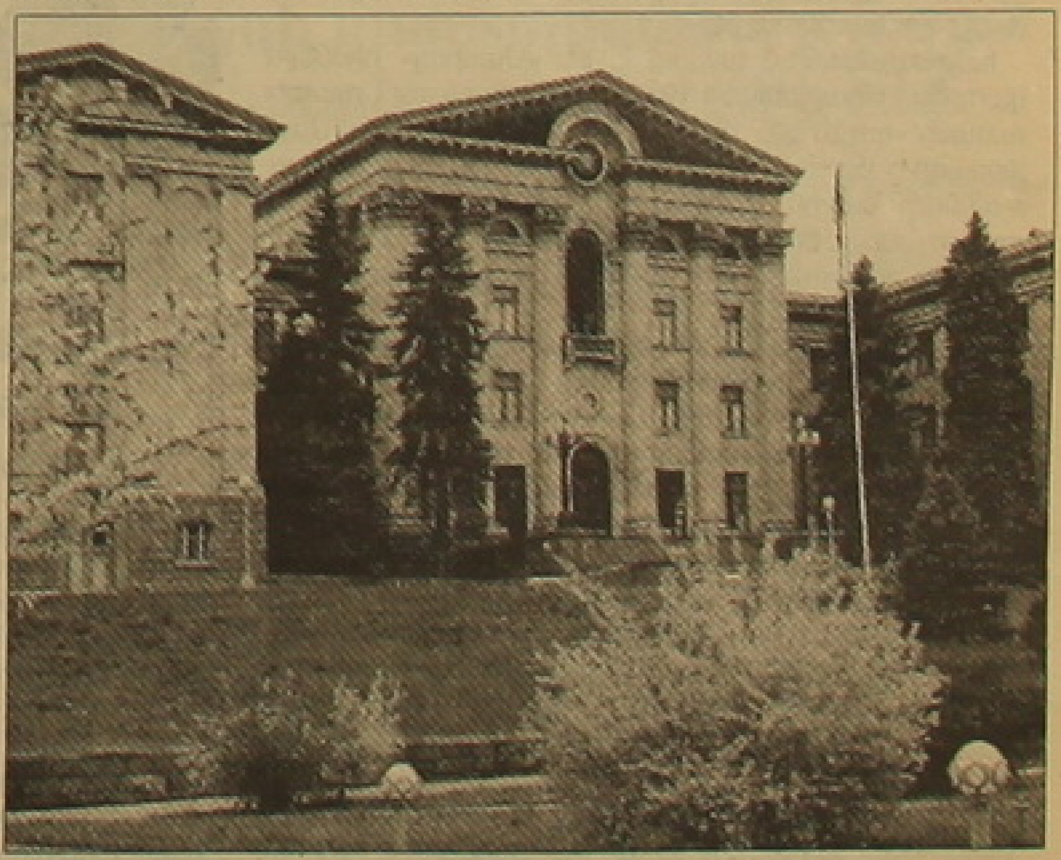

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Արամ Ա. կաթողիկոսը հայ եկեղեցու գերագոյն պե՞տ

Նամակ՝ Անթիլիասի գահակալին

Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Արամ Ա. Կաթողիկոս Մեծի Տանն Կիլիկիոյ
Անթիլիաս, Լիբանան
Վեհափառ Տէր,

Շաբաթ մը առաջ այցելեցիք Կանադա, ուր մօտ երկու տարի առաջ «թեմ» հաստատած էիք ու «կաթողիկոսական փոխանորդ»-ի տիտղոս կրող եպիսկոպոսին «առաջնորդ»-ի հանգամանք շնորհած: Դուք շատ լաւ գիտէիք, թէ Կանադայի մէջ Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցւոյ թեմ գոյութիւն ունէր եւ նոյն թեմին մէջ առաջնորդի հանգամանքով երկրորդ եպիսկոպոսի ներկայութիւնը մեր եկեղեցական կանոններուն ներհակ էր:

Ձեր այս անգամուան այցելութեան առթիւ ոմն Արիս Պատիկեան եւ կրօնաւոր մը՝ Մեղրիկ Ծ. Վրդ. Բարիքեան, եկեղեցի հրաւիրած են Թորոնթոյի գլխաւոր թերթերէն Toronto Star-ի մէկ աշխատակիցը եւ անոր Ձեր անձին եւ այցելութեան նպատակին մասին տեղեկութիւն տուած: Այդ տեղեկատուութեան ընթացքին այս անձերը Ձեր լրագրողին ներկայացուցած են որպէս Եպիսկոպոսապետ եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Հայաստանեայց առաքելական եկեղեցւոյ («Chief bishop and supreme head of the Armenian Apostolic Church»: Մի քանի տարի առաջ ալ նոյն ոտնձգութիւնները եղած էին: Եւ ես կը խորհիմ, թէ Դուք այս ոտնձգութիւններէն տեղեակ եղած պէտք է ըլլաք:

Եթէ Դուք «մէկ եկեղեցի», «մէկ ազգ» արտայայտութիւնները Ս. Էջմիածնի միաբանութեան խորանէն պարզապէս ծափահարութիւն խլելու նպատակով չէք ըսած, որոնց մենք ականատես եղանք, Դուք պարտիք Ձեր աշակերտներուն, ըստ թերթին անոնցմէ մին է եղեր Հայր Մեղրիկ, հրահանգել ճշմարտութեանը հակառակ նման արտայայտութիւններ չունենալ, որովհետեւ իրենք ձեռնադրուած են ճշմարտութիւնը քարոզելու, եւ բացայայտ իրողութիւն է, թէ Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան գահակալները Ամենայն հայոց կաթողիկոսներ չեն: Ինչպիսի անձական պէտք է գործածուի անոնց համար, նամանաւանդ երբ անոնք կղերական են, որոնք ճշմարտութիւնները կը յեղաշրջեն: Հոգեկան ինչպիսի՞ վիճակի մէջ կը գտնուին այսպիսի անձեր, որոնք գիտակցաբար կ'ուրանան Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան իրաւավիճակը, որուն անունն իսկ կը բացայայտէ, թէ միայն տարածքի մը կաթողիկոսութիւն է, ինչպիսին էր երբեմնի Աղթամարի կաթողիկոսութիւնը: Գրուած է, թէ «ծառը պտուղէն կը ճանչցուի»: Յուսանք Անթիլիասի ձեռնասուններուն մէջ «ծառ»-ին փառքը նսեմացնող ուրիշ մեղրիկներ ալ չկան:

Թուրքը արդէն ազգը բաժան-բաժան ըրաւ: Պատմական՝ թրքահայ եւ ռուսահայ բաժանումին վրայ եկան աւելցան ֆրանսահայը, գերմանահայը, բրազիլահայը, յունահայը, ամերիկահայը...: Մենք, ի սէր նոր սերունդի «հայ» գոյատեւման, դադրինք բաժանարար ճամբուն ուղեւորները ըլլալէ: Նորահաս երիտասարդութիւնը նողկանքով կը մօտենայ եկեղեցական այս անիմաստ բաժանումին: Անոնք, որոնք օտարական ղեկավարներու մէջ կը բնակին եւ իրենց «վարչական»-ի եւ «ղեկավար»-ի աթոռներէն չեն ուզեր բաժնուիլ, քմահաճօրէն բացուած այս խրամը կը շարունակեն խորացնել «Ամէն թագաւորութիւն իրեն մէջ բաժնուած կ'աւերի. եւ ամէն քաղաք կամ տուն իրեն մէջ բաժնուած՝ չի կրնար կենալ»:

Յուսամ Ձերդ Վեհափառութիւնը այս անհաճոյ կացութեան վերջ տալու քաղաքացիական արիութիւնը կ'ունենայ:

Գրուած է, թէ «Երանի՛ խաղաղութիւն ընողներուն, վասնզի անոնք Աստուծոյ որդիները պիտի կոչուին»:

Սէր, յարգանք եւ իմաստութիւն ազգիս հայոց:

ԱՐՄԷՆ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ
7 նոյեմբեր, 2005

> # Bishop to pay visit to Toronto
>
> ## Armenian leader last here in '01
>
> ### 20,000 in Toronto prepare welcome
>
> CHRISTIAN COTRONEO
> STAFF REPORTER
>
> The spiritual leader of Armenians throughout the world is coming to Toronto.
>
> And nowhere was it more evident yesterday than in an unlikely bastion of Armenian pride wedged between Highway 401 and the strip malls, high-rises and office buildings that flank Victoria Park Ave.
>
> While a trio of women potted fresh flowers outside St. Mary Armenian Apostolic Church, another dozen or so busied themselves inside, cleaning and freshening up the building.
>
> Aram I, chief bishop and supreme head of the Armenian Apostolic Church, arrives in Toronto Friday for a six-day visit.
>
> In a room tucked inside the church's basement, Meghrig Parikian is holding his excitement in his hands. The priest has prepared a book with a golden cover

«Մասիսի» վերադարձը

Շուրջ տասնամյա ընդհատումից հետո, նոյեմբերի 15-ին Բեյրութում վերսկսեց հրատարակվել «Հայ կաթողիկե պատրիարքարանի հրատարակութիւն «Մասիս» ազգային, քաղաքական, մշակութային շաբաթաթերթը»: Խմբագիրը նույնն է՝ Հայր Անդրանիկ ծայրագույն վարդապետ Կռանյանը (նա պատասխանատու խմբագիրն է նաեւ «Հայկազեան հայագիտական հանդէսի»): «Մասիսը», 1980-90-ականների նման, լույս է տեսնելու ամսական պարբերականությամբ:

«Նոր շրջան, թիւ 1, նոյեմբեր 2005» նշումները կրող, Ա-4 ձեւաչափի 68 էջ ծավալով առաջին համարը բացվում է հայ կաթոլիկների հոգեւոր առաջնորդ Ներսես-Պետրոս ԺԹ. կաթողիկոս-պատրիարքի օրհնության գրով, ուր մասնավորապես ասվում է, թե պարբերականը «պիտի ըլլայ Հայ Կաթողիկէ եկեղեցւոյ ու համայնքին խօսքը՝ Հայութեան ու Հայաստանին, ընկերութեան եւ միջազգային ընտանիքին, ինչպէս նաեւ Լիբանանին եւ լիբանանահայութեան վերաբերեալ բոլոր հարցերուն մէջ»:

Խմբագրականում ասվում է, թե «Մասիսը» հիմնել է կարդինալ Աղաջանյանը 1947 թ. եւ նա էլ ընտրել է պարբերականի «որպէս զէն՝ ճշմարտութիւն» նշանաբանը: Ապա խմբագիրը նշում է ճշմարտության եւ մամուլի առնչությունների մասին ու գրում. «Մամուլը ճշմարտութիւնը պաշտպանելու երկնատուր առաքելութիւնն ունի: Առաքելութիւն մը, որ դարերէ ի վեր իր զոհերն ու իր նահատակները տուած է»:

«Մասիսի» այս համարի ուշագրավ հրապարակումներից են 22-23 հուլիս 2005-ին Բեյրութում կայացած, Լիբանանի հայ կաթոլիկե թեմական առաջին համագումարի մասին ընդարձակ ռեպորտաժը (էջ 4-10), խմբագրի՝ 1998-ին, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականի թարմ տպավորության տակ գրած «Ռուսական ռուլետկա...» վերլուծական հոդվածը (ուր, փաստորեն, համաձայնություն է հայտնվում Արցախի հարցի լուծման գծով նախկին նախագահի քաղաքականության) (էջ 14-17), Լիբանանի նոր խորհրդարանում հայ ավանդական երեք կուսակցությունների ղեկավար անդամ երեք պատգամավորների հետ հարցազրույցը (էջ 20-29), Սիրվա Մալյան-Փաչանյանի զրույցը ՀՀ երկքաղաքացիության հարցի շուրջ (էջ 40-43) եւ օգոստոսին Անթիլիասում կայացած «Հայաստան-սփյուռք համագործակցության հեռանկարներու որոնում» համագումարին մասնակցած, Հայաստանի ժուռնալիստների միության նախագահ Աստղիկ Գեւորգյանի հետ հարցազրույցը (էջ 50-53): Պատգամավոր Եղիա Ճերեճյանը համոզում է հայտնում, «որ լիբանանահայութեան երբեմնի դերին նուազումին հանդէպ թախում համախոհութիւն մը, նոյնիսկ ցանկութիւն կայ. այդ, եւ Հայաստանի, եւ Ամերիկայի, եւ տարբեր գաղութներու մէջ» (էջ 23), Սիրվա Մալյան-Փաչանյանը միանշանակ պահանջում է սփյուռքահայերին ՀՀ քաղաքացիության իրավունք շնորհել, իսկ տիկին Աստղիկ Գեւորգյանը մի անգամ եւս հաստատում է, որ ՀՀ-ում չկա անկախ մամուլ՝ գովազդի շուկայի ձեւավորված չլինելու պատճառով (էջ 52):

«Մասիսում» տեղ են գտել զանազան այլ հրապարակումներ, ժամանցային նյութեր, գովազդներ:

Բարի վերադարձ եւ անխափան երթ մաղթելով «Մասիսին», ազգային արժեքների (ներառյալ՝ մայրենի լեզվի) վերաբերյալ չափազանց նախանձախնդիր Հ. Անդրանիկ Կռանյանի ուշադրությանը հանձնում ենք այն, որ միայն հայ ընթերցողի հասցեագրված «Մասիսում» պետք չէ տեղ գտնեն գովազդներ, որոնցում բացակայում է հայոց լեզուն, մասնավորաբար եթե գովազդատուն հայազգի է...

ԳԷՈՐԳ ՅԱԶԸՃԵԱՆ

Ռուս կազակներին նվիրված Քանաքեռի հուշարձանը՝ հին բարեկամության հիշեցում

Ռուսաստանի Հարավային դաշնային օկրուգում մոտ 1,6 մլն հայ է ապրում

Ռուսաստանի Դաշնության Հարավային դաշնային օկրուգը ռուս-հայկական հարաբերությունների համատեքստում մեծ նշանակություն եւ կարեւոր դերակատարում ունի: ՌԴ Հարավային դաշնային օկրուգում մի քանի տարի առաջ բացված Հայաստանի հյուպատոսության գլխավոր հյուպատոս **Արարատ Գոմցյանի** խոսքերով, Ռուսաստանի մյուս հատվածների համեմատ, Հարավային օկրուգը բավականին տարբերվում է: Տարբերվում է ոչ միայն ընդհանուր գծերով, այլեւ ռուսական մտածելակերպի, հոգեբանության խնդիրների առնչությամբ:

Նման տարբերությունը կարելի է բացատրել հետեւյալ կերպ: Հարավային Ռուսաստանում (Կրասնոդարի երկրամաս, Ստավրոպոլի երկրամաս, Ռոստովի մարզ, Աստրախանի, Վոլգոգրադի մարզեր, Հյուսիսային Օսիա եւ այլն, ընդհանուր առմամբ. 13 սուբյեկտներ) ապրում են տարբեր ժողովուրդներ, ազգեր: Իսկ հայ-ռուսական հարաբերությունների եւ Հայաստանի հետ կապի առումով Հարավային օկրուգը տարբերվում է ռուսաստանյան մյուս տարածքներից նաեւ նրանով, որ այս տարածքում է գտնվում Ռուսաստանում հայկական ամենահոծ գաղութը, Արարատ Գոմցյանի խոսքերով, շուրջ 1,6-1,8 մլն հայ: «Աշխարհի մասշտաբով այս տարածքը եզակի է հայության թվաքանակով: Հայության թիվը, ասենք, Արմավիրում, շուրջ 40-42 տոկոս է, կան հայաշատ գյուղեր, ավաններ, հայկական դպրոցներ, նորակառույց շուրջ 18 եկեղեցիներ: Շուրջ 100 տարբեր գեղարվեստական խմբեր են գործում»:

Այդ թվաքանակը ձեւավորվել է տարբեր տեղերից եւ տարբեր ժամանակներում ժամանած հայերից: Հարավային օկրուգում ապրող հայերը բաժանվում են 3 խմբի. ՌԴ քաղաքացիներ, ՀՀ քաղաքացիներ, տարբեր տեղերից տարբեր պատճառներով Ռուսաստան գաղթածներ, որ ներկայումս չունեն քաղաքացիություն:

Բացի հայաշատ լինելուց, Ռուսաստանի Հարավային օկրուգը առանձնանում է նաեւ նրանով, որ Հայաստանին մոտ է: Ըստ Արարատ Գոմցյանի, շաբաթական շուրջ 30 չվերթեր են իրականացվում Հարավային Ռուսաստանի տարբեր քաղաքների (Կրասնոդար, Ռոստով, Վոլգոգրադ, Ստավրոպոլ եւ այլն) եւ Հայաստանի միջեւ:

«Ռուսաստանի Հարավային օկրուգում բնակվող հայ ընտանիքներում երեքից երկուսը Հայաստանի հետ ուղիղ կապ ունեն՝ հարազատական, բիզնեսի, մշակութային, բարեկամական, ընկերական եւ այլն, այսինքն՝ կապերը Հայաստանի հետ բավականին սերտ են», տեղեկացնում է Արարատ Գոմցյանը: «Սա հավանաբար միակ տարածքն է, որ Հայաստանից ինչքան մարդիկ չվերթերով գալիս են այստեղ, այնքան էլ հետ են գնում, երբեմն էլ 1-1,5 տոկոս ավելի, վերադարձի գործընթացը կա: Այստեղ դեր ունի գլխավոր հյուպատոսարանը»:

Ինչ վերաբերում է Հարավային դաշնային օկրուգի ընդհանուր անկայուն վիճակին եւ հայերի նկատմամբ վերաբերմունքին, ապա չպետք է մոռանալ այս տարածաշրջանում առկա մի շարք հանգամանքներ. մասնավորապես չեչենական գործոնը, պատերազմը, կա հակասություն այլազգիների եւ ռուսների միջեւ: Այլազգիների ցուցակում են նաեւ հայերը: Եթե հիշենք թեկուզ Կրասնոդար քաղաքում հայկական հուշարձանների պղծման պատմությունը, Նովոռոսիյսկում եղած միջադեպը հայերի եւ կազակների միջեւ, ապա պարզ է, որ այս առումով հայերը Ռուսաստանում դեռ խնդիրներ ունեն:

Այդ ամենով հանդերձ, ըստ Արարատ Գոմցյանի, հայերի հանդեպ տարբեր է վերաբերմունքը Հարավային օկրուգի տարբեր հատվածներում: Այստեղ կան բնակավայրեր, որտեղ հայերն ապրում են բավականին երկար ժամանակ՝ մինչեւ մոտ 200 տարի: Այդ տեղերում հայերի հանդեպ վերաբերմունքն ավելի բարյացակամ է, քանի որ հայերի կողմից մեծ ներդրում կա այդ հողում՝ թե գաղափարական, թե ռազմական առումով, օրինակ, Ռոստովում:

Ռուսաստանում հայերի հանդեպ բացասական վերաբերմունքն, ըստ ռուսական եւ հայկական աղբյուրների, հիմնականում կապվում է սափրագլուխների եւ կազակների հետ: Այդ առնչությամբ կարեւոր է հիշեցնել, որ այս ամիս, Հայաստանում Ռուսաստանի տարվա շրջանակներում, Երեւանի Քանաքեռ համայնքում բացվեց ռուս կազակներին նվիրված հուշահամալիր-կոթող՝ նվիրված 19-20 դդ. ռուս-թուրքական, ռուս-պարսկական պատերազմների ժամանակ զոհված կազակներին:

Հուշարձանի կառուցումը սկսվել է 2003 թ.-ին: Սա նաեւ շարունակական հուշահամալիրի բացում էր: Բացման արարողության ժամանակ Կրասնոդարի երկրամասի նահանգապետ Ալեքսանդր Տկաչովը նշել էր, թե իր պապն էլ զոհվել է թուրքերի հետ պատերազմում: Համաձայն Արարատ Գոմցյանի, ի պատասխան ասվել էր, որ կանգնեցված հուշարձանը հայերի երախտիքի խոսքն է:

Ի դեպ, հայ համայնքի ղեկավարները եւ բացմանը մասնակից Կրասնոդարի, Ռոստովի, Ստավրոպոլի մարզերի ղեկավարության պատասխանյաները բարձր մակարդակով որոշում են ընդունել, որ ամեն տարի Երեբունի-Երեւանի տոնակատարության կիրակին նշվի հենց այս կապակցությամբ եւ հուշարձանը դառնա հուշահամալիր:

Տնտեսական կապերի առնչությամբ Արարատ Գոմցյանը նշեց, որ 2003-2005 թթ. արտահանումը Հայաստանից Հարավային օկրուգ կրկնապատկվել է, այդ թիվն արդեն կազմում է մոտ 30 մլն դոլար: Իսկ Հայաստան ներմուծվում են հենց այս հատվածից հացահատիկ, արեւածաղիկ, արեւածաղկի յուղ, էլեկտրատեխնիկական արդյունաբերության արտադրանք, օդիներ եւ այլն:

Ռուսաստանում հայերի զբաղվածության առումով Հարավային դաշնային օկրուգը այնքան էլ չի տարբերվում: Հիմնականում զբաղված են շինարարության մեջ կամ սպասարկման ոլորտում, եւ հատկապես այն հայերը, ովքեր Ռուսաստանում են Խորհրդային Միության փլուզումից եւ անկախացման տարիներից հետո: Սակայն հայերը ներգրավված են նաեւ գիտության, առողջապահության, բժշկության ոլորտներում, ընդ որում, այս ոլորտներում այն հայերն են, ովքեր Ռուսաստան են գնացել մինչեւ Խորհրդային Միության ստեղծումը, նաեւ խորհրդային տարիներին:

Հեռանկարային է կրթության ոլորտում առկա Ռուսաստան-Հայաստան կապը: Մասնավորապես, եթե Երեւանի բժշկական համալսարանում նախկինում մեկ-երկու ուսանող կար Ռուսաստանի Հարավային դաշնային օկրուգից, ապա, ըստ Արարատ Գոմցյանի, այս տարի 47 ուսանող կա, հիմնականում՝ հայեր:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Միջազգային

«Ռեկտոր Աշքընը պետք է հպարտանա իր հայկական ծագումով»

Որովհետեւ նա Հակոբ Վարդովյանի թոռն է

Հոկտեմբերի 26-ին **«Ազգը»**, անդրադառնալով Վանի համալսարանի ռեկտոր, դոկտ., պրոֆ. Յուջել Աշքընի Թուրքիայում դատարանի որոշմամբ կալանման հարցին, նշել էր, որ Թուրքիայում իշխող «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության պատգամավոր Ռամազան Թոփրաքը կալանքի պատճառները բացահայտելու փոխարեն բացահայտել էր նրա հայկական ծագումը, որպեսզի արդարացնի կալանքը:

Եթե Աշքընի կալանքին բուռն հակազդեցություն էր ցուցաբերել Ուսումնական բարձրագույն խորհուրդը՝ նախագահ Էրդողան Թեզիջի գլխավորությամբ, իբրեւ համերաշխության նշան Թուրքիայում գործող 77 համալսարանների ռեկտորների ուղեկցությամբ այցելություն կազմակերպելով Վան, ապա պատգամավոր Թոփրաքին էլ հակազդել էր Պոլսո հայոց պատրիարք Մեսրոպ Բ Մութաֆյանը եւ խստագույնս դատապարտել վերջինի արարքը:

Թեեւ նույն օրը երեկոյան թուրքական հանրային հեռուստատեսությամբ Թոփրաքն արդարացավ, թե ինքը ռեկտորի ազգային պատկանելության հարցը չի շոշափել, պարզապես լրագրողն է խեղաթյուրել իր խոսքերը, այնուամենայնիվ, նրան դատապարտեց նաեւ Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի «Արդարություն եւ բարգավաճում» խմբակցության փոխնախագահ Էյուփ Ֆաթսան:

Նա «սփյուռքահայերը Վանին են հավակնում, իսկ մենք այնտեղ հայկական ծագումով ռեկտոր ենք նշանակում» խոսքերի համար դատապարտելով Թոփրաքին, ըստ «Միլլիեթի», ասել է. «Մարդիկ կարող են ունենալ տարբեր էթնիկ ծագումներ: Մանավանդ որ մեր երկրում բնակվում են մեր հայ քաղաքացիները: Միանգամայն բնական պետք է համարվի որպես քաղաքացիների նրանց տարբեր պաշտոնների հատկացումը: Մինչ այդ մենք Մեջլիսում հրեական ծագումով պատգամավորներ ենք ունեցել: Կարծում եմ, Թուրքիան ժողովրդավարության մակարդակով ունի այս ամենը մարսելու հասունություն»:

Այլ կերպ՝ անկախ հերքումից, Թոփրաքն, ըստ ամենայնի, մատնացույց է արել Վանի համալսարանի ռեկտորի հայկական ծագումը: Ինչո՞վ է դա պայմանավորված: Այդ հարցը դեռեւս հունիսի 10-ի համարում բարձրացրել էր իսլամական «Վաքիթ» թերթը՝ պարզելով, որ Աշքընը հայ թատերական նշանավոր գործիչ Յակոբ Վարդովյանի թոռն է, որը հայտնի է Գյուլլու Յակոբ անունով: Նույն թերթն այն օրերին, երբ ռեկտորները երկօրյա այցով Վանում էին գտնվում, աղաղակում էր, թե հայկական ծագումով ռեկտորը Վանի համալսարանում նոր կտակարաններ էր բաժանում ուսանողներին:

«Վաքիթում» Յակոբ Վարդովյանի հետ ռեկտոր Աշքընի արյունակցական կապի շահարկումներին էլ հակազդում են թուրք թատերական գործիչները: Նրանցից Մեթին Անդը հոկտեմբերի 26-ին «Միլլիեթում» ասել է. «Գյուլլու Յակոբը թուրքական թատրոնին ավելի մեծ ծառայություններ է մատուցել, քան (դրա հիմնադիրի համարում ունեցող) Մուհսին Էրթուղրուլը: Չնայած երկրում դրամատուրգների բացակայությանը, նա ստեղծել էր այնպիսի մի թատրոն, որին առաջադիմությամբ զիջում են Թուրքիայի ներկայիս պետական թատրոնները: Գյուլլու Յակոբը թուրքական թատրոնի պատմության մեջ առանձնահատուկ տեղ ունի, պետք է կանգնեցնել նրա արձանը»:

Քննադատ Այշեգյուլ Յուքսելը լրացրել է Անդին. «Պրոֆ. Յուջել Աշքընի Թուրքիայում ռեկտորի պաշտոնին արժանացած գիտնական է: Գյուլլու Յակոբը թուրքական թատրոնի արդիականացմանն անգնահատելի ծառայություններ մատուցած թատերական գործիչ է: Էթնիկ ծագումը չի կարող նսեմացնել նրա ծառայությունները»: Թատրոնի ռեժիսոր Դիքմեն Գյուրունն իր հերթին նշել է, որ Գյուլլու Յակոբի ծառայություններն անհնար է երկու բառով ամփոփել, եթե ռեկտոր Աշքընը նրա թոռն է, ապա պետք է հպարտանալ դրա համար: Իսկ թատրոնի դերասան Նեջդեթ Գյուվենչը ընդգծելով իր առանձնակի համակրանքը Աշքընի նկատմամբ, դա պայմանավորել է Յակոբ Վարդովյանի հետ վերջինի արյունակցական կապով:

«Միլլիեթը», ներկայացնելով թատրագետների վերոհիշյալ տեսակետները, միաժամանակ նշում է. «Թատրոնի դերասան եւ ռեժիսոր Յակոբ Վարդովյանը 1840-1902 թթ. ապրել է Ստամբուլում: Լինելով հանդերձ փայլուն դերասան, ստեղծած եւ ղեկավարած թատրոններով մեծ հաջողություններ ձեռք բերած Վարդովյանն առաջին անգամ բեմ է բարձրացել 1861-1862 թթ. Նաում էֆենդիի հայկական ստեղծագործություններ բեմադրող Արեւելյան թատրոնում: 1882 թ. Աբդուլ Համիդի կարգադրությամբ ընդգրկվել է պալատական նվագախմբում: Իր ցանկությամբ մահմեդականություն է ընդունել եւ ստացել է «Գյուլլու Յակուբ էֆենդի» անունը: Մինչ մահը «Յըլդըզի» պալատում բնակվող Գյուլլու Յակոբի շիրիմը Բեշիքթաշի «Յահյա էֆենդի» գերեզմանոցում է:

Մեր կողմից ավելացնենք, որ Յակոբ Վարդովյանը մահմեդականություն է ընդունել ոչ թե ինքնակամ, այլ դա նրան պարտադրվել է պալատ տեղափոխվելու համար: Այդ իսկ պատճառով Վարդովյանի մահմեդականությունը եղել է առերես: Նա ոչ միայն չի խզել իր կապը պոլսահայ համայնքի հետ, այլեւ պալատական նվագախմբում ընդգրկվելուց 8 տարի հետո երկրորդ անգամ ընտանիք է կազմել եւ ամուսնացել հայուհու հետ: Նրա երկրորդ ամուսնությունից ծնվել է անվանի ջութակահար, թուրքական սիմֆոնիկ նվագախմբի դիրիժոր Նեջիփը, որն արդեն հանրապետական Թուրքիայում, ըստ երեւույթին ազգանունի օրենքի համաձայն, ստացել է Աշքըն ազգանունը:

Ի դեպ, 1962 թ. Թուրքիայում նշվել է Նեջիփ Աշքընի ստեղծագործական գործունեության 50-ամյակը: Վանի համալսարանի ռեկտոր Յուջել Աշքընը հենց Նեջիփ Աշքընի որդին է, ուստի միանգամայն իրավացի պետք է համարել նրան վերագրվող հայկական ծագումը: Ինչ վերաբերում է հայկական ծագումը որպես մեղադրանք օգտագործելուն, ապա պետք է ասել, որ Թուրքիայում Հայոց ցեղասպանության վրա դրված տաբուի վերացումը թեեւ պաշտոնական փաստի ճանաչում չի ենթադրում, սակայն նախադրյալներ է ստեղծում առանձին գործիչների համար, որպեսզի նրանք համարձակորեն արտահայտվեն իրենց էթնիկ ծագման կամ ազգային բուն պատկանելության մասին: Հետեւաբար Աշքընի հայկական ծագման վերաբերյալ շահարկումները կնպաստեն համանման ծագում ունեցող նոր գործիչների բացահայտմանը երկրում:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Սաադ Հարիրին դեմ է հակասիրիական պատժամիջոցներին

Լիբանանի սպանված նախկին վարչապետ Ռաֆիկ Հարիրիի որդին՝ երկրի խորհրդարանի պատգամավոր Սաադ Հարիրին դեմ է արտահայտվում հակասիրիական պատժամիջոցների ձեռնարկմանը: Սիրիայի իշխանությունները մեղադրվում են Հարիրիի սպանությանը մեղսակից լինելու մեջ:

«Ազգն» արդեն գրել է ՄԱԿ-ի ԱԽ-ին ներկայացված բանաձեւի նախագծի մասին, որով նախատեսվում են հակասիրիական տնտեսական եւ քաղաքական պատժամիջոցներ: Սաադ Հարիրին Փարիզում Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի հետ հանդիպում ունենալուց հետո հայտարարել է, որ ինքը դեմ է պատժամիջոցներին, բայց հանդես է գալիս միջազգային դատարան ստեղծելու օգտին, որը կզբաղվեր իր հոր սպանության գործով:

Փետրվարի 14-ին Բեյրութում Ռաֆիկ Հարիրիի սպանությունը բողոքի հուժկու ալիք բարձրացրեց Լիբանանում, եւ ի վերջո սիրիական զորքը դուրս բերվեց այդ երկրից: Օրերս ՄԱԿ-ի փորձագետների անկախ հանձնախմբի հրապարակած զեկուցագիրը հաստատեց, որ Հարիրիի սպանությանը մասնակցել են Սիրիայի եւ Լիբանանի հատուկ ծառայությունների որոշ բարձրաստիճան պաշտոնյաներ:

«Ես դեմ եմ հակասիրիական պատժամիջոցների կիրառմանը: Մենք բարեկամ ենք Սիրիայի ժողովրդի հետ: Լիբանանը եւ Սիրիան վաղեմի բարեկամներ են, եւ ես կուզենայի, որ ապագայում էլ այդպես լիներ», հայտարարել է Սաադ Հարիրին: BBC-ն մեջբերում է նրա այն խոսքերը, որ հանցագործների դատապարտմանն ուղղված ջանքերը «ճիշտ ուղղություն ունեն» եւ իր հոր դեմ կատարված մահափորձը «նողկալի ոճիր է»: Հարիրիի կրտսերն անչափ կարեւոր է համարել տվյալ գործով զբաղվող միջազգային դատարանի ստեղծումը:

Պ. Ք.

ԴԻՎԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՍԿԱՆԴԱԼ

Ահմադինեժադը հորդորում է բնաջնջել Իսրայելը

Ի պատասխան՝ հրեական պետությունն առաջարկում է Իրանին հեռացնել ՄԱԿ-ից

Իրանի նախագահը, ինչպես հաղորդում է պաշտոնական ԻՌՆԱ գործակալությունը, չորեքշաբթի օրը Թեհրանում տեղի ունեցած համաժողովում («Աշխարհն առանց սիոնիզմի») հայտարարել է, որ «Իսրայելը պետք է ջնջվի քարտեզի վրայից»: Պահպանողական Մահմուդ Ահմադինեժադը մահմեդական աշխարհին հորդորել է թույլ չտալ Իսրայելի գոյությունն «իր սրտում», իսկ այն երկրները, որոնք ճանաչում են հրեական պետությունը, իսլամական հանրապետության նախագահի կարծիքով պատասխան են տալու իրենց ժողովուրդների առաջ:

Նախօրեին Իրանի արտգործնախարարության պաշտոնական ներկայացուցիչ Համիդ Ռեզա Ասեֆին Մ. Նահանգներին մեղադրել էր միջազգային ահաբեկչությանն օժանդակելու մեջ: «ԱՄՆ-ը միջազգային ահաբեկչության գլխավոր հովանավորողն է, եւ դրա բացահայտ ապացույցը նրա՝ Իսրայելի պետական ահաբեկչությանը սատարելն է… Մ. Նահանգները ոչ միայն լուրջ մտադրություններ չունեն միջազգային ահաբեկչության դեմ պայքարի հարցում, այլեւ այդ երկիրն ինքն է օժանդակում ահաբեկչությանը», ասել է Ասեֆին:

Պաշտոնական Թեհրանի վերոնշյալ հայտարարությունները դիվանագիտական սկանդալ են առաջացրել: Իսրայելի արտգործնախարար Սիլվան Շալոմը Երուսաղեմում իր ռուս պաշտոնակից Սերգեյ Լավրովի հետ համատեղ ասուլիսում միջազգային հանրությանն առաջարկել է Իրանին հեռացնել ՄԱԿ-ի շարքերից: Շալոմն Իրանին համարել է «ակնհայտ եւ ներկա սպառնալիք» հրեական պետությանը: Իսրայելի արտգործնախարարն ընդգծել է, որ իսլամական հանրապետությունը փորձում է միջուկային զենք ստեղծել:

Սպիտակ տան խոսնակ Սքոթ Մըքլելանը, ըստ «Ռոյթերի», ասել է, որ Վաշինգտոնում նման հայտարարություններին լրջորեն են վերաբերվում: «Սա ընդգծում է մեր մտահոգությունները, որ ունենք Իրանի միջուկային հավակնությունների մասին», ասել է նա: Մ. Նահանգները Թեհրանին մեղադրում է միջուկային զենք ստեղծելու փորձերի մեջ, մինչդեռ Իրանը հերքում է դա, պնդելով, որ իր նպատակը հարստացված ուրանը խաղաղ նպատակներով օգտագործելն է: Հոկտեմբերի 25-ին Թեհրանի մզկիթներից մեկում իր ելույթում Ահմադինեժադն ասել էր, որ Իրանն արտադրելու եւ վաճառելու է ատոմային վառելիք, ընդ որում «30 տոկոսով ցածր գնով, քան վաճառում են այլ երկրներ»:

Ահմադինեժադի՝ Իսրայելը բնաջնջելու կոչին արձագանքել են նաեւ եվրոպական երկրները: Մեծ Բրիտանիան նախագահ Ահմադինեժադի կոչը որակել է «խիստ մտահոգիչ եւ զազրելի» եւ մտադիր է պաշտոնապես բողոքի նոտա հղել Լոնդոնում Իրանի դիվանագիտական ներկայացուցչությանը: Ֆրանսիայի արտգործնախարարությունը Փարիզում Իրանի ներկայացուցչությունից պահանջել է բացատրություն: «Եթե այդ (Ահմադինեժադի) հայտարարությունը համապատասխանում է իրականությանը, ապա դա անընդունելի է: Ես դա դատապարտում եմ», ասել է Ֆրանսիայի արտգործնախարարը: Խոր մտահոգություն են հայտնել նաեւ Գերմանիան, Իսպանիան, Կանադան, Ավստրալիան:

Համաշխարհային առաջատար լրատվամիջոցները նկատում են, որ նախկին նախագահ Մոհամմադ Խաթամիի նախագահության ութ տարիներին (1997-2005 թթ.) պաշտոնական Թեհրանը հրեական պետությունը բնաջնջելու կոչ չի արել: Իրանը դիվանագիտական հարաբերություններ չունի ԱՄՆ-ի եւ Իսրայելի հետ 1979 թ. իսլամական հեղափոխության հաղթանակից ի վեր: Նախագահ Ջորջ Բուշը Իրանին, Սիրիային եւ Հյուս. Կորեային դասում է «չարիքի առանցքում»՝ վերջիններիս ամբաստանելով պետական մակարդակով միջազգային ահաբեկչությանը հովանավորելու մեջ:

Մահմուդ Ահմադինեժադի նախագահ դառնալուց հետո Թեհրանի եւ Վաշինգտոնի հարաբերությունները ավելի են լարվել, իսկ Իրանի միջուկային ծրագրերի շուրջն իսլամական հանրապետության եւ Եվրամիության եռյակի՝ Մեծ Բրիտանիայի, Գերմանիայի եւ Ֆրանսիայի բանակցությունները ընդհատվել են: Մ. Նահանգները փորձում է Իրանի միջուկային ծրագրերի խնդիրը տեղափոխել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդ:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հուսեյնի փաստաբանները խզում են կապերը դատարանի հետ

Իրաքի նախկին նախագահ Սադդամ Հուսեյնին պաշտպանող փաստաբանները որոշել են լիովին խզել կապերն Իրաքի նախկին ղեկավարների հանցագործությունները քննող հատուկ դատարանի հետ: Գլխավոր փաստաբան Խալիլ Բուլայմին հայտարարել է, որ փաստաբանների որոշման պատճառն այն է, որ Իրաքի իշխանությունները ի վիճակի չեն ապահովելու դատավարությանը մասնակցող փաստաբանների անվտանգությունը:

«Մեր գործընկերներից մեկի՝ Սադուն ալ Ջանաբիի սպանությունը հաստատեց, որ փաստաբանների հասցեին հնչող բազմաթիվ սպառնալիքները լոկ դատարկ խոսքեր չեն», ասել է Դուլայմին: BBC-ն մեջբերում է նրա այն խոսքերը, որ քանի դեռ իշխանությունները չեն կարողանում ապահովել դատարանում աշխատող փաստաբանների 2000 հոգանոց խմբի անվտանգությունը, նրանք չեն մասնակցի դատական նիստերին:

Փաստաբանները մասնավորապես պահանջում են, որ ապահովվի պաշտպանող կողմի ներկայացուցիչների եւ նրանց ընտանիքների շուրջօրյա պաշտպանությունը, տրամադրվի զենք կրելու իրավունք եւ իրաքյան ու ամերիկյան հսկիչ անցակետերով անարգել անցնելու թույլտվություն: Բացի դրանից, փաստաբաններն Իրաքի իշխանություններին կոչ են անում անցկացնել ալ Ջանաբիի սպանության հանգամանքների լիակատար քննություն:

Փաստաբաններն ընդգծում են, որ ապահովության նկատառումներով որոշված է գաղտնի պահել հատուկ դատարանի 5 դատավորներից 4-ի եւ մեղադրող կողմի ներկայացուցիչների մեծամասնության անունները: Մինչդեռ ամբաստանյալների պաշտպաններին նման իրավունք չի ընձեռվել:

Պ. Ք.

Մի կողմից եւ տանն եմ, մի կողմից՝ ոչ...

Վերջերս իրականություն դարձած օտարագիր հայ գրողների անդրանիկ համաժողովին մասնակցում էր նաեւ բելգիահայ գրող Ժան Բաչիկս Բարոնյանը: Համաժողովի շրջանակներում կայացավ հանդիպում-քննարկում Բարոնյանի հետ: Ժան Բաչիկս Բարոնյանը ծնվել է 1942 թ. Անդվերպենում՝ էրզրումցի ծնողների շառավիղների զավակ է, որն իր ստեղծագործությունները գրում է հանձնում ֆրանսերեն լեզվով:

Ծանկագիր երեւույթն այսօրվա արեւմտյան հասարակության վերջին 3 տասնամյակներին առաջացած մարդկային այն տեսակն է, որը լուծելով նյութականի նվազագույն խնդիրները, կանգնել է ահավոր մի տարափի առջեւ, հոգեբանական ահավոր տարափի առջեւ, հայտնվել է հասարակական անտաստանաստվության բացարձակ փակուղում...»:

Ժան Բաչիկս Բարոնյանի ստեղծագործությունները բազմիցս արտանությունններ», եւ այն ընթերցողի սեղանին դրվեց հենց այն օրը, երբ տեղի ունեցավ Օռլի օդանավակայանում տեղադրված ռումբի պայթյունը...»: Բարոնյանն իր այդ վեպը տպագրել էր ծածկանունով՝ Ալեքսանդր Լու:

«Իսկ թե ինչո՞ւ մինչեւ այժմ չի եկել Հայաստան» հարցին պատասխանեց. «Հրավիրող չէր եղել... Իմ սերունդը, որն արդեն օտար երկրում էր հայտնվել, ընդամենը մեկ հիմնական հոգս ուներ՝ ինտեգրվել այն

Գրողների միության լեփ-լեցուն դահլիճում, ԳՄ նախագահ Լեւոն Անանյանը ներկայացնելով ճանաչված գրողին, հատուկ նշեց. «Բարոնյանն այն սակավաթիվ օտարագիր հայ գրողներից է, որ պահպանել է ոչ միայն իր հայկական ազգանունը, այլեւ իր ստեղծագործություններում փորձել է հավաստել իր հայկական ծագումը»: Ժան Բաչիկս Բարոնյանը նշանավոր գրող է ոչ միայն Բելգիայում, այլեւ Եվրոպայի տարածքում, իր 48 տարբեր ժանրի գրքերով: Բարոնյան արձակագրի ստեղծագործությունների հիմքում հիմնական առանցքը ոստիկանական դետեկտիվ ժանրն է, եւ ինչպես գրականագետ Ալեքսանդր Թոփչյանը դիպուկ նկատել է (Ա. Թոփչյանը նախաձեռնել էր հանդիպումը), «Բարոնյանի ամբողջ ստեղծագործությունը կարծես յուրովի ներքին մի բանավեճ է, մի կռիվ է ժանրի թեթեւ ընկալման դեմ...», իր խոսքում նշեց պրն Անանյանը եւ ավելացրեց, որ բարոնյանական թեման այսօր արդիական է նաեւ մեզ համար, որովհետեւ վերջին տարիներին ոգու սովը բախում է նաեւ մեր դռները:

Ժան Բաչիկս Բարոնյան գրականագետին, գրաքննադատին, մանկագրին, «Ժորժ Սիմենոնի բարեկամներ» ընկերության ղեկավարին ու նրա ստեղծագործական վաստակին մանրամասն անդրադարձավ ու վերլուծեց բանախոս, գրականագետ Ալեքսանդր Թոփչյանը: Ինչպես նշեց պրն Թոփչյանը, Բարոնյանի երեք գրքերից «Հյուսիսի քամին», «Մայրաստանը», «Ի թիվս այլ ոճիրների», «ամեն մեկը մի յուրատեսակ հոգեբանական վեպ է, եւ Բարոնյան արժանացել են զանազան մրցանակների, մեդալների, իսկ 2 տարի առաջ, հաշվի առնելով նրա ստեղծագործական ներդրումը, Բելգիայի արքայական ակադեմիան նրան շնորհել է ակադեմիկոսի կոչում (Անրի Թրուայայից հետո): Բարոնյանի ստեղծագործությունները թարգմանվել են աշխարհի տարբեր լեզուներով ու ընդունվել խանդավառությամբ: Բարոնյանն անգամ այցելելով իր նախնիների երկիրը, ՀՀ մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի նախարարության հրամանագրով պարգեւատրվեց նախարարության ոսկե մեդալով՝ արդի եվրոպական գրականության ասպարեզում ունեցած նվաճումների եւ հայ-բելգիական կապերի ամրապնդմանը բերած նպաստի համար:

Ուրախ էր ու շատ հուզված գրողը, որն իր երեք գրքերի շնորհանդեսից հետո պատասխանեց իրեն ուղղված հարցերին: Իմ այն հարցին, թե Հայոց ցեղասպանությանն անդրադառնալո՞ւ է երբեւէ, պատասխանեց. «Ես մտադրություն չունեմ գրելու ցեղասպանության մասին: Դեռ շատ վաղուց՝ 1983 թ. իմ վեպերից մեկում անդրադարձել եմ այդ հարցին: Վեպը կոչվում է «Անհիշատակ երկրի բարքերին, քաղաքական կառույցներին, որոնք նրանց ընդունել էին ու պատում են: Տանն աշխատում էինք պահպանել լեզուն, հայկական բարքերը, բայց չէինք կարող պարել գետնի մեջ եւ դուրս գալով ընտանիքի սահմաններից, բնականաբար, ձգտում էինք չլինել լուսանցքային երեւույթ, այլ մտնել այդ հասարակության մեջ որպես հավասարը հավասարի: Որքան ինտեգրվում էինք, այնքան հեռանում էինք հայկական արմատներից, ու կորչում էր նոստալգիան անկախ մեզանից: Տարօրինակ է, որ իմ աղջիկներիցս մեկը, թեպետ նրան հայկական ոգով չենք դաստիարակել, ներքին պահանջ ունի հայկականության, մեկ ամիս եղել է Գորիսում ու Տաթեւում: Նա նաեւ իր նախաձեռնությամբ գրել է 300 էջանոց դիսերտացիա նվիրված Ատոմ Էգոյանի ֆիլմերին՝ «Հայաստանի կերպարն Ատոմ Էգոյանի ֆիլմերում» վերնագրով»:

Պոլսեցի մոր, էրզրումցի հոր զավակն այսօր ոչ մի ազգական չունի ու եկել է իր նախնիների երկիրը եւ զարմացած է, որ այստեղ մեքենաները ճիչ է մնում տորեն քաղաքացիներին... Բարոնյանն անկեղծ նշեց, որ ինքը չի ընտրում նյութը, այլ նյութն է ընտրում իրեն եւ իր վեպերում մտավորականների կերպարները շատ քիչ են: «Տարօրինակ զգացում է, երբ Հայաստանում եմ, ասում էր Բարոնյանը եւ ավելացնում, մի կողմից եւ տանն եմ, մի կողմից՝ ոչ... Միակ հեղինակները, որ կարդացել եմ, Դանիել Վարուժանն է, մեկ էլ Սայաթ-Նովան», այսպես ամփոփեց մեր զրույցը բելգիահայ գրող Ժան Բաչիկս Բարոնյանը:

ՄԱՐԻՆԵ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

ԱՐՎԵՍՏԱՆՈՑ

Վիլիկ Զաքարյան. «Նկարել, նկարել, նկարել...»

Վիլիկ Զաքարյան նկարիչը բազմաթեմա եւ բազմաժանր ստեղծագործող է: Արվեստագետի երանգապնակում գերիշխում են համեմատաբար բաց երանգներն ու արծաթավունը: Այս գույների վրա կարծես մի շնչով ցոլում են վառ երանգներն ու ստեղծվում է գույների մի հետաքրքրական կոլորիտ, ինչի շնորհիվ նկարչի գործերն առանձնանում են եւ հանդիսատեսի աչքին զարնում իրենց գրավչությամբ ու վարպետությամբ: Նրա արարած կտավներում փառաբանվում է կնոջ գեղեցկությունը: Նուրբ, հաճելի ու գրավող գույներն ինքնատիպ են դարձնում նկարների հերոսուհիներին:

Իր կերտած եվաներով կարծես ներկայանում է իր ուրույն աշխարհը, աշխարհ, որ պատկանում է միայն իրեն:

«Իմ նկարներում գերակշռող թիվ են կազմում կանայք: Կինը կյանքի, սիրո խորհուրդ ունի: Կնոջ մեջ տեսնում եմ գեղեցկություն ու նրբություն: Գեղեցկությունը ճանաչվում է կնոջ կատարելության միջոցով»:

Կտավներում նկարիչը ցուցադրում է իր աշխարհընկալումը, պատկերում առասպելական ու դիցաբանական սյուժեներ, ներկայացնում այժմյան հրատապ թեմաները նոր դրսեւորմամբ:

Ինքնահաստատման հասած նկարիչը միայն մեկ ուղղությամբ չի նկարում եւ փորձում է իրեն դրսեւորել տարբեր նկարչական ուղղություններում:

«Չեմ փորձում վազել ժամանակի հետեւից, նաեւ չեմ շարժվում մի ուղղությամբ: Այլ ստեղծում եմ իմ ոճը, ուր անթաքույց ներկայացնում եմ իմ զգացումներն ու հույզերը: Չեմ ուզում, որ իմ կտավները հրավառության տես լինեն եւ թիթեռնիկի կյանք ունենան»:

- 2005 թ. փետրվարին կայացավ Ձեր անհատական ցուցահանդեսը Երեւանի գեղարվեստի ակադեմիայի պատկերասրահում:

- Ցուցահանդեսը հաջողված էր: Խոսքը չի վերաբերում նկար վաճառելուն: Մինչ ցուցահանդեսի բացումը ես համոզված էի, որ այստեղ որեւէ նկար չեմ վաճառի: Պատճառը տեղի արվեստասեր հասարակության ոչ բարեկեցիկ պայմաններն են: Այցելուները հետաքրքրությամբ էին դիտում աշխատանքները: Շատերը մոտենում էին եւ հարցնում, թե ինչ եմ ցանկացել ասել այս պատկերով, կամ ինչու եմ ընտրել այս վերնագիրը: Երեւի սրանք ավանդական հարցեր են, որ տալիս են ոչ ավանդական ոճով նկարիչներին: Ես բացատրում էի նրանց, որպեսզի կարողանամ հաղորդակից դարձնել իմ արվեստին:

- Երեւանում մշակութային անցուդարձ հաճախ է լինում: Շփում ունե՞ք մարզերի հետ, ինչպիսի՞ն է մշակութային կյանքն այնտեղ:

- Ցավոք, շփում ունեմ միայն մի քանի քաղաքների հետ: Համեմատաբար փոքր քաղաքներում ու գյուղերում մշակութային կյանք գոյություն չունի: Շատերն ասում են, որ պատճառը սոցիալական անապահով վիճակն ու ֆինանսի բացակայությունն է, բայց ես կարծում եմ, որ այս հարցում իր ակտիվ գործոնն ունի նաեւ անտարբերությունը: Ես այդ անտարբերությունը տեսնում եմ նաեւ Երեւանում: Աշխատանքի բերումով հաճախ եմ հանդիպում երիտասարդների, ովքեր արվեստով չեն հետաքրքրվում: Ես չեմ խոսում միայն նկարչության մասին, ո՛չ, անտարբերություն է զգացվում գրականության, քանդակագործության, պոեզիայի հանդեպ, ինչը ցավալի է:

- Ի՞նչ խորհուրդ կտաք երիտասարդներին:

- Չեմ սիրում խորհուրդ տալ, ուղղակի որպես ավագ ընկեր եւ լավ բարեկամ կասեմ՝ շատ կարդացեք, հետեւեք մշակութային անցուդարձին, եւ դա կօգնի զարգացած ու խելացի անձնավորություն դառնալ:

- Ինչպիսի՞ն են ապագա ծրագրերը:

- Նկարել, նկարել, նկարել...

ՀԱՍՄԻԿ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

«Մեր սարերի նման. Կանադայի հայերի պատմությունը»

ՀՀ արտգործնախարարության մամուլի եւ տեղեկատվության վարչության հաղորդագրությամբ, Կանադայում Հայաստանի դեսպանատան նախաձեռնությամբ «Canadian Armenian Network» կազմակերպությունն ու հայկական ուսանողական միությունները Օտտավայի համալսարանում կազմակերպել են «Մեր սարերի նման. Կանադայի հայերի պատմությունը» գրքի շնորհանդեսը: Գրքի հեղինակը կանադահայ հայտնի պատմաբան, Կալիֆոռնիայի Ֆրեզնո եւ Կանադայի Տորոնտոյի համալսարանների հայոց պատմության եւ ներգաղթի խնդիրների պրոֆեսոր Իզաբել Գաբրիելյան-Չերչիլն է: Նա պատմում է կանադահայ համայնքի երկարամյա պատմության մասին՝ սկսած համայնքի հիմնավորման ու բնակեցման տարիներից մինչեւ սոցիալական, կրոնական, քաղաքական եւ մշակութային արժեքներով հարուստ այսօրվա առօրյան:

Հեղինակը երկու տասնամյակի ընթացքում մանրակրկիտ ուսումնասիրել է արխիվային եւ բանահավաքային նյութերը եւ համապարփակ ներկայացրել հայ փախստականների եւ ներգաղթող ընտանիքների, նաեւ առանձին անձանց ճակատագրերը: Նրա աչքից չեն վրիպել նաեւ մատաղ սերնդի կրթության ներկայիս խնդիրները: Առանձնակի տեղ է հատկացվել Բրենթֆորդ քաղաքի պատմությանը, որտեղ առաջին հայ համայնքը ձեւավորվել էր մինչեւ 1914 թվականը: Գրքում ընդգրկված են նաեւ Մեծ եղեռնը վերապրածների հետ հեղինակի հարցազրույցները: Գրքի շնորհանդեսը նկարահանվել է եւ նոյեմբերին կցուցադրվի կանադական հեռուստատեսությամբ:

Ռ. Պ.

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԼՐԱՀՈՍՔ

Կազմավորվեցին ֆրանսահայկական համագործակցության խմբեր

Վերջերս Լիոնում կայացել է համաժողով, որի նպատակն է ֆրանս-հայկական համագործակցության խմբերի կազմավորումը: Համաժողովի մասնակիցները կարեւորել են համագործակցության խմբերի ստեղծումը, որը կնպաստի տարբեր ոլորտներում երկու երկրների հարաբերությունների ամրապնդմանը: Համագործակցության խմբերի մոտ 100 հիմնադիր ակտիվ անդամներ կարեւորել են նման խմբերի ստեղծումը բոլոր այն տեղերում, որտեղ մարդիկ կընդունեն նոր կառույցի նպատակները: Ազգային համանախագահությունը կպատահովեն 2 հայասեր անձինք՝ դերասանուհի Արիան Ասկարիդը (Ռոբեր Գեդիկյանի կինը) եւ աշխարհաքաղաքականության փորձագետ եւ կովկասագետ Ֆրանսուազ Թյուասը:

Տեղի ունեցավ սայլակով հաշմանդամների երգչախմբի համերգը

Փարիզից «Յառաջ» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ հոկտեմբերի 18-ին Ֆրանսիայի մայրաքաղաքի 9-րդ թաղամասում՝ քաղաքապետարանի Ռոսինի սրահում տեղի է ունեցել «Փարոս» սայլակով հաշմանդամների երգչախմբի համերգը՝ Վաչագան Նավասարդյանի ղեկավարությամբ:

Կազմակերպել է Մարսելի Սահակ-Մեսրոպ մշակութային կենտրոնը

Հոկտեմբերին Մարսելի Սահակ-Մեսրոպ մշակութային կենտրոնը, որի տնօրենն է Խաչիկ Յիլմազյանը, 2 համերգ է կազմակերպել: Առաջին համերգը տեղի է ունեցել հոկտեմբերի 21-ին Մարսելի «Սուրբ սիրտ» եկեղեցում, իսկ երկրորդը կազմակերպվել է հաջորդ օրը «Սեն բարնաբե» եկեղեցում: «Յառաջ» օրաթերթը հայտնում է նաեւ, որ Մարսելի Սահակ-Մեսրոպ մշակութային կենտրոնում հոկտեմբերի 27-ից նոյեմբերի 4-ը կցուցադրվեն երեւանցի Գարիկ Կարապետյանի նկարչական աշխատանքները:

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Գարի Կասպարով. «Թոփալով-Կրամնիկ մրցախաղը ոչինչ չի վճռի»

Ընթերցողներին որոշ կրճատումներով ներկայացնում ենք ChessPro.ru ինտերնետային կայքում Գարի Կասպարովի հետ հարցազրույցը:

- Գարի Կիմովիչ, որքանո՞վ էին Ձեզ համար անսպասելի Սան Լուիսի մրցաշարի արդյունքները:

- Իսկ ի՞նչ կար անսպասելի: Ամեն ինչ օրինաչափ էր: Ճիշտ է, ինչ-որ բան հնարավոր է այլ կերպ լիներ, Թոփալովի հաղթանակն այդքան համոզիչ չլիներ, սակայն նա արժանիորեն հաղթեց: Վեսելինը ողջ տարին բոլորից ուժեղ էր խաղում եւ բոլորից լավ էր պատրաստվել ծանր մրցախաղերին: Սան Լուիսի հաջողությունը Թոփալովի մոտ նկատվող վերելքի տրամաբանական ավարտն էր: Ներկայումս նա խաղում է մյուսներից ավելի ուժեղ, ավելի հետաքրքրական: Իսկ արգենտինյան մրցաշարից հետո նա աշխարհում ամենաբարձր վարկանիշը կունենա (եթե հաշվի չառնենք իմը, որն ավելի բարձր է): 1993 թ. սկսած առաջին անգամ ՖԻԴԵ-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը նվաճում է մի շախմատիստ, որն ամենաբովանդակալից խաղն է ցուցադրում:

Թոփալովին հարկավոր է ընդունել այնպիսին, ինչպիսին այժմ է, այլ ոչ թե 5 կամ 3 տարի առաջ: Նա ընդունակ է անընդմեջ մի քանի պարտիա շահել (ինչպես դա եղավ Լինարեսում, Սոֆիայում, Դորտմունդում, Սան Լուիսում), ցանկություն ունի մինչեւ վերջ պայքարելու, լրացուցիչ էներգիա է գտնում խաղը շարունակելու համար: Նման հատկանիշներով օժտված մեկ այլ շախմատիստի չեմ ճանաչում:

- Իսկ ես գիտեմ՝ դուք եք:

- Նկատի ունեի գործող շախմատիստներին:

- Ձեզ չի՞ թվում, որ բուլղարացին Արգենտինայում որակական թռիչք գործեց:

- Չէի ասի: Պարզապես նրան հաջողվեց կենտրոնացնել իր բոլոր ուժերը, ընդհանուր առմամբ ընթանալ նախկին ուղղությամբ: Այսօր Թոփալովն այնպիսի սլացիկ ձեւով կասարեց, ինչպիսին 2000 թ. Կրամնիկը: Հարցն այն է, թե դրանից հետո ի՞նչ տեղի կունենա:

- Դուք զգո՞ւմ եք, որ Թոփալովը շարունակում է «Կասպարովի գիծը», խաղում է այնպիսի շախմատ, ինչպիսին դուք էիք խաղում:

- Դա ակնհայտ է: Եթե Կրամնիկն իր խաղաոճով եւ խաղն ընկալելու ընդունակությամբ շատ մոտ էր Կարպովին, ապա Թոփալովն ավելի մոտ է ինձ: Շախմատում որոշակի օրինաչափություն է զգացվում. չոր դիրքային խաղաոճի ներկայացուցչին ամեն անգամ փոխարինելու է գալիս կոմբինացիոն ոճի խաղացողը: Այն, որ վերջին 20 տարիներին նշված երկու խաղաոճերի ներկայացուցիչները փոփոխակի հաջողությամբ պայքարում են միմյանց դեմ, ապահովում է շախմատի զարգացումը:

- Չե՞ք ափսոսում, որ Սան Լուիսի մրցաշարի մասնակիցների թվում չէիք:

- Մարտին ընդունածս որոշումը վերջնական է: Պարզապես հետաքրքրությամբ էի հետեւում պարտիաներին, փորձում էի գուշակել քայլերը (ի դեպ, հաճախ էր դա ինձ հաջողվում): Վերջին 10 տարիներին շատերն էին սպասում իմ հեռանալուն: Իսկ այժմ, չգիտես ինչու, սկսել են խոսել, թե հարկավոր է վերադառնալ: Ինձ համար այս փուլում կարեւոր էր, որ շախմատային աշխարհը վերջապես ունեցավ իր արժանի

չեմպիոնը: Սակայն արգենտինյան մրցաշարը փաստորեն չլուծեց ՖԻԴԵ-ի առջեւ ծառացած եւ ոչ մի հիմնախնդիր: ՖԻԴԵ-ն նախկինի պես իրական գումարներ չունի: Հարկավոր է ճգնաժամից դուրս գալու հստակ ծրագիր մշակել, որի մասին տարիներ շարունակ ասել եմ: Ինչ վերաբերում է ռեյտինգին, ապա պետք է արգելել պարտիայի ընթացքում շախմատիստի ցանկացած շփում համակարգչի հետ, այլ ոչ թե արյան անալիզ վերցնել: Շախմատում բարեփոխումներ են անհրաժեշտ, որպեսզի շախմատիստները իրոք լինեն պրոֆեսիոնալներ եւ նյութապես ապահովված:

- Եթե դուք այժմ Թոփալովի տեղը լինեիք, ինչպե՞ս կվարվեիք: Կմասնակցեի՞ք բազմափուլ աշխարհի առաջնությանը, թե՞ կընդունեիք Կրամնիկի մարտահրավերը: Ի դեպ, ինչպե՞ս եք գնահատում Կրամնիկի այսօրվա կարգավիճակը շախմատային աշխարհում:

- Իմ կարծիքով, Կրամնիկը ոչ մի քաշ չունի եւ իրադրության վրա ոչնչով չի կարող ազդել: Հնարավոր է, իրավական տեսակետից հաշվի առնելով Պրահայի պայմանավորվածությունները, ինչ-որ իրավունքներ ունի, սակայն բարոյական, շախմատային առումով ոչ մի իրավունք չունի Թոփալովին մարտահրավեր նետելու: Թոփալովն իրավունք ունի ցանկացած վճիռ կայացնելու: Սակայն Կրամնիկի հետ նրա հնարավոր մրցախաղը միայն լրացուցիչ քաոս կառաջացնի, քանի որ այն ոչինչ չի կարող վճռել:

- Եթե Կրամնիկը, որը 2000 թ. հաղթել է ձեզ, կորցրել է իր կարգավիճակը, ապա այսօր ո՞վ է աշխարհի առաջնությունների անցկացման 120-ամյա պատմություն ունեցող ավանդույթների շարունակողը:

- Կրամնիկի արդյունքներն արդեն վկայում են, որ նա չի կարող հավակնել ուժեղագույնի տիտղոսին: ՖԻԴԵ-ի վարկանիշային ցուցակում նա 2-րդ տեղից նահանջեց 7-րդ հորիզոնական: Լեկոյի հետ մրցախաղում ոչ-ոքի արդյունքն էլ չի կարող լուրջ ընդունվել: Եթե Կրամնիկը հաղթող ճանաչվեր Դորտմունդում կամ Սոֆիայում, իրականությունն այլ կլիներ:

ՖԻԴԵ-ի հետ իմ տարաձայնությունները հիմնված էին ոչ միայն այն փաստի վրա, որ 1985 թ. աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսի համար մրցապայքարում հաղթել էի Կարպովին, այլեւ նրանով, որ 20 տարվա ընթացքում առաջինն էի դասակարգման ցուցակում եւ մի շարք մրցախաղերում հաղթել էի: Փաստորեն, պաշտոնապես ՖԻԴԵ-ի աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսն ուժեղագույն շախմատիստին չէր պատկանում:

- Ցանկացած մրցամարտում հնարավոր չէ չեմպիոն համարել մեկին, որը չի հաղթել իր նախորդին: Այնպես ստացվեց, որ Ձեր շախմատային գործունեության ընթացքում խաղացած վերջին պարտիայում պարտվեցիք հենց Թոփալովին: Գուցե դա խորհրդանշակա՞ն է:

- Միգուցե: Այդ մասին առանձնապես չեմ մտածել: Գիտեմ, թե ինչու պարտվեցի Թոփալովին: Պարզապես ավելի շատ մտածում էի մամուլի ասուլիսի մասին, որում պետք է հայտարարեի շախմատից հեռանալու մասին: Գուցե իրոք դա խորհրդանշական էր՝ փաստելով շախմատային աշխարհում նոր ժամանակաշրջանի սկիզբը: Դա ինձ ուրախացնում է: Եթե դրա համար անհրաժեշտ էր պարտվել այդ միակ պարտիայում, պատրաստ եմ նման զոհաբերությունների:

Հայ սամբիստների հարուստ ավարը

Վերջերս Հունաստանի Սալոնիկ քաղաքում անցկացվեց սամբո ըմբշամարտի պատանիների, երիտասարդների եւ աղջիկների աշխարհի առաջնությունը, որում հաջող հանդես եկավ մեր հավաքականը՝ նվաճելով մեկ ոսկե, երկու արծաթե եւ երեք բրոնզե մեդալներ: Մրցումների մասին խնդրեցինք պատմել պատվիրակության ղեկավար, Հայաստանի սամբոյի ֆեդերացիայի նախագահ, ԽՍՀՄ վաստակավոր մարզիչ **Լեոնիդ Հայրապետյանին**:

- Մրցումներին մասնակցում էին 26 երկրներից ժամանած ուժեղագույն մարզիկմարզուհիներ: Աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը եւ ոսկե մեդալը շնորհվեց բանակի կենտրոնական մարզական ակումբի ներկայացուցիչ, կրտսեր սերժանտ Արթուր Արապյանին: Հանդես գալով մինչեւ 57 կգ քաշային կարգում, նա իր հավասարը չունեցավ ողջ գոտեմարտերի ընթացքում: ԲԿՄԱ-ի մեկ այլ ներկայացուցիչ՝ կրտսեր սերժանտ Վահան Վարդանյանը, 52 կգ քաշային կարգում գրավեց երկրորդ տեղը՝ արժանանալով արծաթե մեդալի: Հետաքրքրական եւ դժվարին գոտեմարտեր անցկացնելով, գյումրեցի Արսյոմ Գեւորգյանը բավարարվեց երրորդ տեղով՝ նվաճելով աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալը:

Շատ ուշագրավ անցան մեր հայուհի աղջիկների գոտեմարտերը: Անզիջում պայքարից հետո ՀՀ սպորտի պետական կոմիտեին առընթեր սամբոյի եւ ձյուդոյի օլիմպիական մարզադպրոցի սան Անի Հակոբյանը նվաճեց արծաթե մեդալ: Նույն օլիմպիական մարզադպրոցի Արտաշատի մասնաճյուղի սան, 64 կգ քաշային Լիլիթ Պողոսյանը եւ Վանաձոր քաղաքի ներկայացուցիչ, 52 կգ քաշային կարգում հանդես եկող Մարինա Մարտինովան բարձրացան պատվո պատվանդանի երրորդ աստիճանին՝ նվաճելով աշխարհի առաջնության բրոնզե մեդալներ: Ընդհանուր առմամբ Հայաստանի հավաքականն աշխարհի առաջնության երիտասարդների թիմային պայքարում գրավեց երրորդ պատվավոր տեղը:

Վերոհիշյալ աշխարհի առաջնությունում մեր հավաքականի հաջողությունը պատահական չէր: Մեծ էր Սալոնիկի հայ համայնքի աջակցությունը մեր թիմին: Երբեմն օր շարունակ դահլիճը լեփ-լեցուն էր մեր հայրենակիցներով: Մեր մարզիկների մասնակցությամբ յուրաքանչյուր գոտեմարտ տոն էր տեղաբնակ հայերի համար: Աննկարագրելի էր, թե ինչպիսի ոգեւորվածությամբ եւ ինչպիսի ցնծությամբ էին դիմավորում նրանք մեր մարզիկներին: Գորգ մտած յուրաքանչյուր հայ մարզիկ ոգեշնչված եւ պարտավորված էր զգում իրեն: Մեր հայրենակիցներին հուսախաբ անելն անթույլատրելի էր: Արդյունքում նվաճեցին վեց մեդալներ:

Մեր հայրենակիցները հոգեբանական մեծ աջակցություն ունեցան տարած հաղթանակների վրա եւ նրանց ջերմ ընդունելությունն արդարացվեց Հայաստանի Հանրապետության օրհներգի ներքո եռագույնի բարձրացմամբ:

Հայաստանի հավաքականի մարզիչները եւ մարզիկներն իրենց խորին շնորհակալությունն են հայտնում սամբոյի ֆեդերացիայի պատվավոր նախագահ Զորի Բալայանից, ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանից եւ Սալոնիկի հայ համայնքից, որոնց անմիջական աջակցությամբ եւ օգնությամբ էին պայմանավորված աշխարհի առաջնությունում մեր հավաքական թիմի մասնակցությունն ու տարած հաղթանակները:

Նալբանդյանը հաջող մեկնարկեց

Արգենտինահայ Դավիթ Նալբանդյանը հաջող մեկնարկեց Բազելի միջազգային մրցաշարում՝ առաջին մրցախաղում հաղթելով խորվաթ թենիսիստ Կարլովիչին (6-3, 7-6): Դավիթը մրցաշարում 8 ուժեղագույնների կազմում 2-րդն է դասակարգվել: Առաջին համարի տակ հանդես է գալիս արգենտինացի Գիլերմո Կորիան:

Հաջող մեկնարկեցին նաեւ Գոնսալեսը, Բերերը, Հաասը, Սրիչափխանը, Վլիեգեն, Ֆեռերոն ու Մայերը, որոնք հաղթահարեցին առաջին փուլը՝ իրավունք ստանալով շարունակելու պայքարը:

Հայ թիավարողների բարձր արդյունքները

Փոթիում անցկացված ակադեմիական թիավարության միջազգային մրցումներում բավական հաջող մրցելույթներ ունեցան հայ մարզիկները: Երեւանցիներ Կարեն Միրզոյանն ու Տիգրան Սարգսյանն ուժեղագույն ճանաչվեցին 200 մ մրցատարածությունում՝ բայդարկայով բոլորից արագ հասնելով վերջնագծին: Այս երկյակը բավական հաջող հանդես եկավ նաեւ 500 մ մրցատարածությունում՝ զբաղեցնելով 2-րդ հորիզոնականը: Սեւանցի Իշխան Նաղդալյանը կանոեների մրցաշարում 200 մ մրցատարածությունում 2-րդն էր, իսկ 500 մ մրցատարածությունում գրավեց 3-րդ տեղը: Վահրամ Քյուռքչյանը բայդարկաների մրցավեճում ցույց տվեց 3-րդ արդյունքը:

Պատանի ֆուտբոլիստները կրկին հիասթափեցրին

Ֆուտբոլի Հայաստանի մինչեւ 17 տարեկանների պատանեկան հավաքականը չափից դուրս անհաջող է հանդես գալիս Իսրայելում ընթացող Եվրոպայի պատանեկան առաջնության ընտրական մրցաշարում: Առաջին տուրում ռուսներին 0-4 հաշվով զիջելուց հետո մեր ֆուտբոլիստներն ավելի խոշոր՝ 2-7 հաշվով պարտություն կրեցին տանտերերից: Այսպիսով, Հայաստանի հավաքականը դուրս մնաց հետագա պայքարից: Այսօր մեր հավաքականն ավարտական խաղում ուժերը պետք է չափի Ադրբեջանի իր հասակակիցների հետ: Թեեւ մարզական առումով այդ հանդիպումը երկու թիմերի համար էլ այլեւս նշանակություն չունի, սակայն սկզբունքային մրցավեճ է լինելու: Ի դեպ, Ադրբեջանի հավաքականը Իսրայելի ընտրանուն զիջել էր 1-5 հաշվով, իսկ ռուսների հետ 2-րդ խաղն ավարտել է ոչ-ոքի (1-1): Այնպես որ, մեր պատանիները եզրափակում են ընտրական 4-րդ խմբի մրցաշարային աղյուսակը: Իսկ Իսրայելի եւ Ռուսաստանի հավաքականները ժամկետից շուտ հաջորդ փուլի ուղեգիր նվաճեցին:

Առաջատարներն ի հայտ են եկել

Բասկետբոլի Հայաստանի պատանեկան առաջնությունում 2 տուրից հետո ի հայտ են եկել առաջատարները: Պատանիների մրցաշարում 2 տուրից հետո մրցաշարային աղյուսակը գլխավորում են «Արաբկիր» եւ «Էրեբունի» թիմերը, որոնք տոնել են երկուական հաղթանակ: Արաբկիրցիները բացահայտ առավելությամբ (90-15) հաղթեցին Էջմիածնի թիմին: Մասիսի եւ Գյումրու թիմերի մրցավեճում ավելի ուժեղ գտնվեցին մասիսցիները (58-33): Աղջիկների մրցաշարում 2-րդ հաղթանակը տոնեցին «Գրանդ Քենդիի» բասկետբոլիստուհիները՝ 54-46 հաշվով պարտության մատնելով գյումրեցիներին: Հաջող հանդես եկան նաեւ «Նաիրի» ակումբի եւ Արարատի բասկետբոլիստուհիները՝ առավելության հասնելով մրցակիցների նկատմամբ:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ **Օրվա հետքերով**

Ծխելու մասնակի արգելք Անգլիայում

Մոլի ծխողների դեմ պայքարող երկրների ցանկը համալրել է Անգլիան, որի կառավարությունը որոշել է ծխելն արգելել հասարակական վայրերում՝ բացառությամբ միայն խմիչք մատուցող հաստատությունների եւ մասնավոր փակ ակումբների:

Օրինագծի ընդունումը թեժ վեճեր է առաջացրել կառավարությունում, նշում է BBC-ն: Առողջապահության նախարար Պատրիսիա Հյուիթը պահանջում է ծխելն արգելել բոլոր հասարակական վայրերում: Նման արգելք արդեն իսկ գործում է Իռլանդիայում, ինչպես նաեւ Շոտլանդիայում:

Հյուիթի խոսքերով, օրինագիծը վերանայվելու է 3 տարի հետո, որպեսզի «ծառայի ազգի ընդհանուր առողջացմանը»: Բժիշկների բրիտանական ընկերության ղեկավար Ջեյմս Ջոնսոնը հիասթափություն է արտահայտել ընդունված մեղմ օրինագծի կապակցությամբ՝ այն բնութագրելով «հասարակության առողջությունը պաշտպանելու բաց թողնված հնարավորություն»:

Մեծ Բրիտանիայում անցկացված հետազոտությունների համաձայն, վերջին 50 տարում երկրում ծխելու առաջացրած հիվանդություններից մահացել է ավելի քան 6,3 մլն մարդ: Տղամարդկանց 1/4-ը եւ կանանց 15 տոկոսն այնտեղ դառնում են ծխախոտի զոհեր:

Բրիտանացի լրագրողների կարծիքով, օրինագծի ընդունումը կարող է հանգեցնել շատ հաստատությունների սպասարկման որակի անկման եւ հասարակության շերտավորման: Որոշ գարեջրատներ կարող են հրաժարվել սննդի մատուցումից եւ անցնել բացառապես խմիչքի: Իսկ ճաշատեսակներ հնարավոր կլինի գտնել միայն քանի հաստատություններում:

Արդեն 2003 թ. Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունն ընդունեց հակածխախոտային կոնվենցիա, որը մինչ օրս ստորագրել են կազմակերպության անդամ 192 երկրներից 163-ը:

2005 թ. ռուսաստանցիները 1 մլրդ դոլար են ներդրել ԱՄՆ-ում

ՌԴ արդյունաբերության եւ էներգետիկայի նախարար Վիկտոր Խրիստենկոյի տվյալներով, 2005 թ. ռուսական ընկերություններն ավելի քան 1 մլրդ դոլարի ներդրումներ են կատարել ԱՄՆ-ում: Այդ մասին նախարարը հայտարարել է ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշի հետ զրուցելիս:

Ոմանք դա համարում են ռուսական կապիտալի արտահոսք: Բայց Խրիստենկոն կողմ է այդ երեւույթին: Նրա խոսքերով, նման ներդրումները «ռուսաստանյան խոշորագույն ընկերությունների՝ «Սեւերստալի», «Նորնիկելի», «ԼՈՒԿօյլի» զարգացման միանգամայն բնական շարունակությունն են»:

ՌԻԱ գործակալությունը նշում է, որ Խրիստենկոն աշխատանքային այցով ԱՄՆ-ում է հոկտեմբերի 23-28-ը: Նա Բուշի հետ արդեն քննարկել է «Մեծ ութնյակում» Ռուսաստանի նախագահության հարցը, հանդիպել է ամերիկացի նավթագործների հետ ու բանակցել ԱՄՆ առեւտրի եւ էներգետիկայի նախարարների հետ: Նախատեսվում են այցելություններ «Ֆորդ», «Ջեներալ մոթորս», «Սեւերսալ», «Բոինգ» գործարաններ:

Գ. Բ.

armentel

Ի ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ ՋՐՎԵԺ ԳՅՈՒՂԻ ԵՎ ՄԱՅԱԿ ԹԱՂԱՄԱՍԻ ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԻՆ

Ավարտվել են Ջրվեժ գյուղի եւ Մայակ թաղամասի հեռախոսաֆիկացման եւ գործող հեռախոսների վերամիացման աշխատանքները:

Սույն թվականի հոկտեմբերի 20-ից սկսվել է հեռախոսահամարների տրամադրումը Ջրվեժ գյուղի եւ Մայակ թաղամասի բնակիչներին:

Նշված թաղամասի բնակիչները (բաժանորդները) իրենց կողմից կատարած նոյեմբեր ամսվա տեղական խոսակցությունների եւ Ինտերնետ հասանելիության ծառայությունների վերաբերյալ տեղեկատվություն կարող են ստանալ իրենց սպասարկող ԱՀԿ-ի սպասարկման բաժնից, «Հայ Փոստի», «Հայխնայբանկի», «Հայէկոնոմբանկի», եւ «Կոնվերս բանկի», «Արդշինինվեստբանկի» համապատասխան բաժանմունքներից՝ առանց վճարման պարտավորության:

Իսկ դեկտեմբերի 1-ից Ջրվեժ գյուղի եւ Մայակ թաղամասի բաժանորդները կվճարեն տեղական խոսակցությունների եւ Ինտերնետ հասանելիության ծառայությունների րոպեավճարի համար ըստ գործող սակագների: Ձեզ ենք ներկայացնում սակագների գնային տարբերակների գնացուցակը.

Հիմնական տեղական հեռախոսային եւ ինտերնետ հասանելիության ծառայությունների սակագների գնացուցակ

հ/հ	Ծառայության անվանումը	Սակագին դրամ	ԱԱՀ	Սակագինը ԱԱՀ-ով դրամ
	Գնային տարբերակ 1			
1	Հեռախոսագծի ամսական վարձավճար			
1.1	Բնակիչ բաժանորդ	750	150	900
1.2	Գործարար բաժանորդ	2700	540	3240
2	Տրամադրվող անվճար րոպեների չափաքանակը	360 րոպե ամսական՝ յուրաքանչյուր հեռախոսագծի համար		
3	1 րոպե տեղական խոսակցության սակագին			
3.1	Բնակիչ բաժանորդ	-		
3.1.1	361-րդ րոպեից մինչեւ 2250 րոպեն	3.33	0.67	4.0
3.1.2	սկսած 2251-րդ րոպեից	6.66	1.34	8.0
3.2	Գործարար բաժանորդ			
3.2.1	3613 361-րդ րոպեից մինչեւ 2250 րոպեն	3.33	0.67	4.0
3.2.2	սկսած 2251-րդ րոպեից	6.66	1.34	8.0
	Գնային տարբերակ 2			
1	Հեռախոսագծի ամսական վարձավճար			
1.1	Բնակիչ բաժանորդ	5000	1000	6000
1.2	Գործարար բաժանորդ	7250	1450	8700
2	Տրամադրվող անվճար րոպեների չափաքանակը	2250 րոպե ամսական՝ յուրաքանչյուր հեռախոսագծի համար		
3	1րոպե տեղական խոսակցության սակագին			
3.1	Բնակիչ բաժանորդ			
3.1.1	սկսած 2251-րդ րոպեից	6.66	1.34	8.0
3.2	Գործարար բաժանորդ			
3.2.1	սկսած 2251-րդ րոպեից	6.66	1.34	8.0
4	Ինտերնետ հասանելիության ծառայության 1 րոպեի սակագին (անկախ ընտրված գնային տարբերակից)			
4.1	Բնակիչ բաժանորդ	0.83	0.17	1.0
4.2	Գործարար բաժանորդ	0.83	0.17	1.0

Ծանոթություն

- Հիմնական տեղական խոսակցությունների եւ ինտերնետի հասանելիության ծառայությունների 1 րոպեի սակագները կիրառվում են սույն գնացուցակի 1,2 գնային տարբերակներով սահմանված անվճար րոպեների չափաքանակները բաժանորդի կողմից օգտագործելուց հետո:
- Հիմնական տեղական հեռախոսային եւ ինտերնետ հասանելիության ծառայությունների սակագների գնային տարբերակների ընտրության համար բաժանորդները պետք է դիմեն իրենց ԱՀԿ-ի սպասարկման բաժին եւ գրավոր (դիմումի ձեւով) տեղյակ պահեն օպերատորին հաշվետու ամսվան նախորդող ամսվա ընթացքում:

Արմենիա Տելեֆոն Կոմպանի

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հանրապետությունում սկսվել է 2006 թ. ***«Ազգ» օրաթերթի բաժանորդագրությունը:*** «Ազգ» օրաթերթի հայերեն եւ ռուսերեն (շաբաթաթերթ, 16 էջ, գունավոր) տարբերակների բաժանորդներին հայտնում ենք, որ բաժանորդագրությունը կատարվում է նշված հասցեներով՝

1. «Հայմամուլ» ՓԲԸ հեռ. *45-82-00, 45-19-11, 56-79-40*
2. «Հայփոստ» բաժանորդային բաժին հեռ. *53-00-98*
3. Բլից-Մեդիա հեռ. *58-17-13*
4. «Պրես-Ասսաշե» *27-02-22*
5. «Ազգ» օրաթերթ *58-24-83*

Բաժանորդագրության արժեքն է՝

	Ազգ	АЗГ
1 ամիս	2200 դ.	500
2 ամիս	4400 դ.	1000
3 ամիս	6600 դ.	1500
4 ամիս	8800 դ.	2000
5 ամիս	11.000 դ.	2500
6 ամիս	13.200 դ.	3000

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կենտրոնական բանկը ՀՀ ֆինանսական շուկայի կայունության ապահովման, իրական եւ ֆինանսական հատվածների միջեւ առողջ տնտեսական հարաբերությունների զարգացման եւ դրամավարկային քաղաքականության արդյունավետության բարձրացման նպատակով **ներդրել է ձեռնարկությունների վարկանշման համակարգ:**

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից կարող են վարկանշվել այն ձեռնարկությունները, որոնց տարեկան հասույթը գերազանցում է 50 միլիոն դրամը եւ որոնք զբաղված չեն առեւտրի ոլորտում:

Վարկանշման գործընթացին մասնակցելու համար ձեռնարկությունը պետք է ՀՀ ԿԲ-ին տրամադրի տարեկան եւ կիսամյակային ֆինանսական հաշվետվությունները, ինչպես նաեւ ձեռնարկության ղեկավարները կամ նրանց կողմից լիազորված անձինք պետք է պատասխանեն ՀՀ ԿԲ կողմից գործուղված հարցազրուցավարի հարցերին: Եթե ձեռնարկությունը արդեն իսկ կազմել է 2005թ. առաջին կիսամյակի ֆինանսական հաշվետվությունները, ապա նա կարող է դիմել ՀՀ կենտրոնական բանկ՝ ներկայացնելով 2004թ. տարեկան եւ 2005թ. առաջին կիսամյակի ֆինանսական հաշվետվությունները՝ մինչեւ տարեվերջ վարկանիշ ստանալու համար:

Վարկանշման գործընթացին մասնակցության ցանկության դեպքում կարող եք դիմել ՀՀ կենտրոնական բանկ 58-36-31 եւ 56-57-45 հեռախոսահամարներով կամ **rating@cba.am** էլեկտրոնային փոստի հասցեի միջոցով (ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ձեռնարկությունների վարկանշմանը մասնակցելու վերաբերյալ կարող եք ստանալ ՀՀ կենտրոնական բանկի ինտերնետային էջից՝ **www.cba.am**):

ՀՀ ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-05/29» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **ՀՀ Պետական պահպանության ծառայության կարիքների համար սպորտային գույքի ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1000 ՀՀ դրամ փոխանցել «ԲՏԱԻՆվեստբանկ», Հ/Հ 175004670790, «Գոհակ» ՍՊԸ-ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Ան. Սարգսյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարության հրապարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 11.00-ը

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՊՁԲ-05/30» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **ՀՀ Պետական պահպանության ծառայության կարիքների համար կենցաղային ապրանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1200 ՀՀ դրամ փոխանցել «ԲՏԱԻՆվեստբանկ», Հ/Հ 175004670790, «Գոհակ» ՍՊԸ-ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Ան. Սարգսյանին:

Հրավերը անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարության հրապարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 11.45-ը:

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

Լրատվական գործունէութիւն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետութեան 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրւած՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրուած է տպագրութեան՝ 27.10.2005, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Գինդ» տպագրատանը: